

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s pošilno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi s svojimi prijatelji, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posolne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrate za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsake petitvrate 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Konec ustaje na Irskem.

Irci za svojo svobodo.

Nad Angleško so prišli hudi dnevi. Boj za in proti splošni vojaški dolžnosti postaja doma vedno bolj vroč; zavezniški zahtevajo vsak dan glasneje od Angležev, da pridejo z večjim številom vojaštva na bojišča; neuspehi pri Kut-el-Amari so potlačili razpoloženje doma, pri zavezniških in njim prijaznih nepristancih; najhujše pa škoduje angleškemu ugledu, da so na Irskem nastali veliki nemiri, da se ustaši ujeli irskega podkralja in da je bilo glavno mesto Dublin več dni popolnoma v oblasti ustašev.

Irška je prišla že leta 1171 pod angleško nadoblast, a še do danes se ni sprijaznila z angleškim gospodstvom. Leta 1801 je vzela Angleška Irski tudi lastno postavodajalstvo ter jo popolnoma združila s seboj. Nikdar se ni posebno trudila, da bi si pridobila naklonenost Ircov. Mnogo je na tem kriva tudi verska različenost med Angleži in Irci. Angleži so zagrizeni protestanti ter so svojo zagrizenost posebno radi dali čutiti po večini katoliškim Ircem. Irška ima blizu 5 milijonov prebivalstva, od katerih je blizu 4 milijone katoličanov. Dolgo časa Irci niti pravice niso imeli, da bi se smeli dati voliti v skupni državni zbor. Zemlja je prišla potom krivičnih odredb in kazni večinoma v angleške roke in Irci so bili angleški kmečki delavci, katere so brezsrčni najemniki surovo in do krvi izrabljali. Ko se je Ircem najslabše godilo, tedaj je Bog poslal Ircem vstrajnega, modrega in poštenega voditelja, Daniela Okonela, ki je potem obstoječega družabnega reda hotel priboriti Ircem njih pravice. Mnogo je dosegel, a vendar, ko je leta 1847 umrl, še marsikatera njegova želja ni bila izpolnjena. Nasprotstvo med Irci in Angleži je trajalo naprej. Vedno sta obstajali med Irci dve struji: ena, katera je hotela Ircem priboriti njih pravice mirnim, ustavnim putem, druga, ki je navduševala in pripravljala Irsko za upor. V naših dneh je vodja ustavne struje irski poslanec Redmond, uporna struja pa ima svoje voditeljstvo v društvu Sinn Fein, kar se po slovenskem pravi: Mi sami. Mi sami, namreč Irci, si moramo za lastno močjo in lastnim orožjem izvojevati svoje pravice.

Sinn Feinovci so smatrali sedanje svetovno vojsko za ugodno priložnost, da se vzdignejo proti Angležem in osvojejo svojo ljubljeno Irsko. Določili so letošnji Velikonočni ponedeljek za dan, katerega se

naj začne upor. Tako se je tudi zgodilo. Na Velikonočni ponedeljek je kakih 100 članov tajne družbe Sinn Fein korakalo po ulicah glavnega irskega mesta Dublina ter začelo nemire. Najprej so zasedli poštne poslopje. Prerežali so kakih 1000 žic. Na pošti so razobesili zastavo z napisom: Irška ljudovlada. Cel dan je bilo po ulicah živahno streljanje s puškami. Uporniki so ujeli angleškega podkralja, zasedli vsa vladna poslopja ter se polastili tudi železnice. Tudi v nekaterih krajih izven Dublina so Sinn Feinovci uprizorili ustaje. Velikonočni torek in sredo so bili ustaši gospodarji čez Dublin. Sele v četrtek je prišlo večje število vladnih čet, ki so začele brezobzirno postopati proti upornikom. Za kako nevaren smatra Angleška sedanji upor, je razvidno tudi iz tega, da je odposlala generala Frencha, prejšnjega poveljnika na francoskem bojišču, na Irsko, da vodi vojna podvzetaja proti upornikom.

Upor še ni potlačen, toda ker Irci od zunaj niso mogli dobiti nobene pomoči, ni nobenega dvoma, da bo organizirana angleška armada zadušila uporno gibanje. Proti organiziranim bajonetom se ne da jo uspešno uprizoriti upori, to spoznanje si je pridobilo tudi rusko ljudstvo po rusko-japonski vojski, in kmalu bodo tudi Irci morali to spoznati. Za to je bil Okonel vedno proti uporom s silo in orožjem. Že prihajajo tudi vesti, da so se začeli uporniški voditelji udajati.

Uporu se torej bliža zadnja ura. Ircem upor ne bo prinesel tega, kar so upali, a Angleži so dobili vendar pred celim svetom krepko in glasno zausnicio. Od začetka vojske razglašajo Angleži načelo, da se borijo za pravice in prostost majhnih narodov... a doma se jim Irci puntajo, ker se čutijo preveč tlačene. Angleško in zavezniško časopisje je neprestano proglašalo nemire pri nas na Avstrijskem, Bolgarskem, Turškem in Nemškem, in sedaj so se pojavili naenkrat nemiri tam, kjer se je najmanj pričakovalo. Notranja moč Angleške se je pokazala v slabi luči. Zraven se pride ravno sedaj udarec pri Kut-el-Amari in hudi notranji boji zaradi vojaške dolžnosti. Ugled Angleške se zadnje dni pred svetom ni nič povečal. V tem skrajno neprijetnem trenutku je priskočila Amerika Angležem na pomoč, da je poostrila svoj spor z Nemčijo zaradi bojevanja podmorskih čolnov.

Dostavek uredništva: Iz Londona prihaja z dne 1. maja uradno poročilo, da so se vsi uporniški voditelji udali. S tem je ustaja kajpada končana.

Četrto vojno posojilo.

Zopet se gre za to, da za dalje časa preskrbimo naši hrabri in slavno se vojskujoči armadi potrebna gmotna sredstva. Junakom na bojišču ne sme ničesar manjkati. Za to je domoljubna dolžnost vsakega, ki ima sredstev, da se udeleži podpisovanja za 4. vojno posojilo. Čim večji bo uspeh našega podpisovanja, tem večja bo tudi samozavest naših vojakov, in malodušnost naših sovražnikov. Vsak podpis pomeni navduševalen klic za naše vojaštvo, obenem pa udarec za sovraga. Naj sovražni nam svet vidi, da je Avstrija še gospodarsko močna in krepka ter da hoče zaledje pri vsiljenem boju ravno tako junaško vstrajati, kakor naši bojevniki na bojiščih.

Razmere, v katerih se podpisuje četrto vojno posojilo, so zelo ugodni. Naš knezoški piše v tem oziru svojim škofljanom: „Pred vsem je treba vpoštovati velikanske vojne uspehe naše slovite armade. Mogočni sovražnik na severo-izhodu se je moral umakniti, balkanski nasprotnik je premagan, nezvesti zaveznik na jugo-zapadu je ustavljen na meji. Dosedanji vojni uspehi nam jamčijo za ugoden vojni izid. Tudi naše gospodarske razmere niso neugodne. Z marsikaterimi živili nam gre sicer na tesno, a prave sile še ni bilo, za kar se imamo zahvaliti oblastim zaradi njihove modre previdnosti, kakor tudi prebivalstvu, ki se je znalo hvala Bogu trezno in pametno omejevati. Z božjo pomočjo do take sile tudi prišlo ne bo. In tako imamo tudi v tem oziru jamstvo za dober končni izid. Pomenljiv korak bližje našemu cilju bomo storili, ako dosežemo ugodne uspehe pri podpisovanju četrtega vojnega posojila. Velikost tega uspeha bo naše zaupanje v končno zmago pomnožila tudi v gmotnem oziru.“ „Kakor naši ljubi soljratje svojo kri, tako hočemo mi svoje imetje žrtvovati domovini.“

Podpisuje se lahko:

1. 40letno davka prosto 5% državno posojilo, enako dosedanjim posojilom, le da se bo posojilo na nove obveznice, ki jih je dobivati v kosih po 100, 200, 1000, 10.000 in 20.000 K, na podlagi izžrebanja povračevalo v letih 1922 do 1956, pri čemur se bo izplačevalo za izžrebane obveznice celo podpisano vrednost, med tem ko znaša podpisovalna cena le 93 od sto. Ali

2. davka proste, istotako 5% ne zakladnice, ki se jih bo dne 1. junija 1923 povračevalo po polni i-

LISTEK.

Naš vrt.

Mal mi je vrtek ograjen,
Poln mi je rožic nasajen.
Narodna.

Slovenski vrt mora imeti cvetlice. To zahteva mehka, nežno čuteča slovenska duša. In res, če potuješ po slovenski zemlji, ne najdeš vrta, na katerem bi ne cvetele cvetlice. Tudi v sree najbolj sitne gospodinje se prikrade trenotek nežnosti, v katerem gre in zaseje zraven zelja in korenja seme lepo dišečih in cvetočih cvetic. Prav je tako! Za lepoto v hiši in okoli hiše je treba skrbeti, da je prebivanje doma tem prijetnejše, in nič ne da okolici hiše tako ljubke, vabljlive slike, kakor vrtič ograjen, s cveticami nasajen.

Toda modra slovenska gospodinja ne skrbi samo, da ima na vrtu pri hiši zelenjad in cvetice, ampak da ima tudi najvažnejša zdravilna zelišča na vrtu. Veliko število ljudomilnih zdravnikov neprestano opozarja na domača zdravila. Že sv. pismo pravi, da je Bog dal rastlinam zdravilno moč. Preroku Izaiju je Bog naročil, naj gre k bolnemu kralju Ecehiju in mu da figov obkladek. Kralj Ecehija je ozdravel. Saj je Bog celo živalim dal nagon, da pri nekaterih boleznih iščejo zdravja v rastlinah. Pes in mačka se

zateketa k pasji travi, miši si nakopičijo zalogo metinih korenin, krvavorudeče mravlje si na svojih stanovanjih zasadijo dušico, ranjene divje koze se kotajo po trpotcu itd. Ali naj samo človek stoji brez pomoči med rastlinami? Neizmerne važnosti in dobrote za človeštvo bi bilo, ako bi se v šolah ne učili samo suhoparno o pestičih, prašnikih, čašah, obodu in plodnicah itd., ampak tudi o tem, kak namen je Bog določil tej in oni rastlini v stvarstvu. Ker se to ne zgodi, si moramo drugače pomagati. Danes nekaj besed o nekaterih zdravih zeliščih, ki se lahko gojijo na vrtu!

1. Rožmarin. Rasti, rasti rožmarin... to pesem zna vsako slovensko dekle, a v vsakem slovenskem vrtu ni rožmarina. Kneipp priporoča rožmarinsko vino za srčne bolezni, posebno za srčno vodeniko. Vzemite peščico rožmarinovih listov, jih deni v 1 liter dobrega, starega belega vina, steklenico pokrij ter jo pustite nekaj dni stati, potem tekočino precedi, ter uživaj vsak dan zjutraj in zvečer majhno kupico take pripravljene rožmarinskega vina.

2. Kadulja ali žavbelj. Že latinski pregovor pravi: Salvia salvatrix naturae conservatrix (Kadulja rešiteljica in ohraniteljica narave). Seveda proti smrti tudi Latinci niso poznali nobenega zelišča: Contra vim mortis non est medicamen in hortis (Proti smrti ni zdravila na vrtu). Kadulja vsebuje prijetno dišeče, grenko-sladko, zelenkasto-rumeno eterično olje, izvlečljiv sok, kati gumi, jabelčno kislino in čreslovino. Pri krvavenju dlesna, omehčanju v ustni duplini in žrelu, pri slizotoku, ustni gnilobi

se zateči k žavbeljnovemu čaju, ki se mora piti mrzel in brez sladkorja. Otroku dajaj vsako uro kavino žlico. Tudi grgranje in izpiranje ust z žavbeljnovim vodo je dobro. Prelat Kneipp tudi pravi: Stare in gnojne rane umivaj z žavbeljnovim vodo ali jih obveži, zacelile bodo gotovo in hitro. Žavbeljnova voda (mrzel čaj) je tudi dobra za take, katere je zadel mrtvoud in jim je vzel ali pokvaril govor. Treba je piti vsako jutro in vsak večer 5 dekagramov. Gospodinje naj ne pozabijo, večkrat djati kadulje v juho in prikuhe!

3. Majoran. Ni samo dišeča cvetica za šope in dišave, za juhe ter prikuhe, ampak tudi zdravilo. Stare zeliščne knjige pravijo: Kdor nosi majoran, kaže, da je vedno vesele narave; ženske ga radi rabijo za šopke. Majoran vzbuja pri človeku veselje in dobro korajžo. Posušen in segret majoran skupaj z dušico, velenduhom (izop), rutico, kaduljo, kamilicami itd. se rabi za žakeljčke, ki se devajo toplo proti ušesnim, zobnim, vratnim, telesnim bolečinam, pri revmatizmu, krču in pri ženskih boleznih. Majoranova voda (mrzel čaj) je dobra proti kamnu v mehurju in belemu toku.

4. Kamilica. Bi ne smela manjkati na nobenem vrtu, da je hitro in gotovo pri roki. Vsebuje eterično olje, ki ima aromatičen, grenak okus. Zato ni dobro, ako se čaj kulta predolgo ali v odprtih loncih, ker se grenka snov razkroji in olje izpuhti. Cvetke opari z vrelo vodo in malo časa pokrij. Izvrstno sredstvo proti krču, koliki in želodčnim slabostim. Kamilčna voda odpre zaprta jetra in vranico, v-

menovani vrednosti, dočim je določena podpisovalna cena s 95,50 od sto. Te zakladnice bo dobivati v komadnih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 K.

Ker podpisovalna mesta ne jemljejo polodstotne odškodnine, veljajo papirji novega vojnega posojila celo le 92 K 50 v, oziroma 95 K za 100 K imenske vrednosti. Pri obeh papirjih so 5% ne obresti naknadno plačljive v polletnih obrokih.

Podpisovanje se bo končalo v ponedeljek, dne 15. maja 1916, ob 12. uri popoldne. Priglasenje se lahko izvrši pri vsaki poštini uradih, davkarijah, bankah in hranilnicah in se tam dobivajo tudi vsa natančnejša pojasnila.

„Kmetu se dobro godi!“

Slovenska mladenka iz Savinjske doline nam pošila sledeči članek:

Ob začetku vojske se je slišalo veliko zažaljevanj nasproti duhovščini, češ, „farji so zakrivili vojsko!“ Posebno so o tem glasno kričali frakeljnovi prijatelji. A to je sedaj že nekoliko potihnilo. Odkar pa je začelo primanjkovati živil in so se istim cene dvignile, pa je letela in še leti vsa krivda na kmeta, češ, „Kmet je kriv draginje!“ Kmetu, tako govorijo tisti, ki nimajo lastne zemlje, gre dobro, njemu je zrastle žito, vzredil si je prašiče, pridelal v vinogradih in v sadonosniku dosti pijače, ima torej vsega dovolj. Kje pa bo denar dobil, da obresti in delavce plača, davke poravnava, je postranska stvar. No, tisto, da se je kmet trudil od ranega jutra do poznega večera, pa je tako prav, saj za drugo itak ni. Tako govorijo in mislijo in zabavljajo današnji kmečki neprijatelji. — Torej dobro nam gre, nam kmečkim ljudem. Ni še dolgo temu, kar so se neke ženske napram gospodu, ki jim je podpora izplačeval, pritoževale zoper premajhno podporo. Gospod pri davkariji jim je rekel: „Ker nimate svojih zemljišč in da boste lažje izhajale, idite kmetom pomagat delat.“ In ena je rekla in se jezila: „H kmetu pa že ne! Pri kmetih samo zeljnico in kislo mleko jedo.“ Pa niso vedno jednaki misli. Nekoč je šla skupina žensk v trgovino za izkaznicami za moko. In, o joj! Moka je izvečine že vsa posla, le nekaj koruzne je še bilo v zalogi. No, kaj pa sedaj?

„Ali hočete koruzno?“ vpraša trgovec.

„Seveda, če ni druge, bo že morala biti tudi dobra.“

Ogorčene, da ni bilo bele moke dobiti, začno po kmetovem hrbtu udrihati, češ, pri kmetu se vidi po vseh kotih kruha, me pa stradamo.

Tako je, dragi moji. Ko bi bilo treba iti h kmetu delat, vidijo vse najslabše. Dokler pa le od strani pogledujejo, pa vidijo pri njem velikanske zaloge, katere bi se mu naj, če že ne čisto, pa vsaj po večini odvzele. Kislo mleko jim mrzi, koruzni kruh pa menda škoduje. Dosti kmetij je že šlo na boben, kjer so se, kakor pravi ljudstvo, predobro imeli. Kmet nima izgovorjenega mesečnega plačila. S strahom in upom gleda v bodočnost, mu li ne bodo mraz, toča, bolezen pri živini in razne druge neizogledne uničile ves trud. Biti mora do skrajnosti varčen, če noče, da mu ne gre njegovo gospodarstvo rakovo pot. Resnica je, da dobi v sedanjem času kmet veliko svoto denarja za prodano živino, a pomisli se naj, za koliko so pa tudi plačila pri popravilu raznega orodja, nakupu potrebnih gospodarskih in družinskih stvari večja. Ne zabavljajte torej čez kmeta!

Ker pa vem, dragi „Gospodar“, da ne greš samo na domove v ljubljani domovini, ampak obiskuješ tudi stare znance na bojni poljani, ki se tako junaško borijo zoper zlobne nasprotnike, ponesi jim iskrene

ne in domoljubne pozdrave, da se pač že skoro povrnejo zmagovalno na svoje domove.

Mesto in dežela.

—t. „Slovenski Gospodar“ je že opetovano povdarjal staro resnico, da je kmečki stan rednik vseh drugih stanov. Kmečka hiša redi druge stanove s tem, da jih vedno zalaga z ljudmi, ki gredo v mesta, trge in industrijske kraje ter si tam izberejo poklic, redi jih pa tudi z življenjskimi potrebščinami, ki jih kmet prideluje na polju, na njivi, v vinogradih, v hlevu.

Vojska je pa še prav posebno pokazala, kolikopomena je kmečki stan, ker brez njega ne bi bilo hrane, brez hrane ne bojevanja, brez bojevanja pa ne zmage. Obenem se je v tem času pokazalo, kako je industrija navezana na kmečki stan. Zunanji trgi so naši industriji zaprti. Če ne bi bil kmečki kapital, ki kupuje izdelke obrti in industrije, bi ti izdelki ostali neprodani in obrtnik, tovarnar, trgovec bi bili brez denarja. Industrija in trgovina torej vlečeta na se kmečki denar. Iz mest in trgov in industrijskih krajev pa ne teče toliko denarja na deželo med kmete, kakor bi bilo primerno in potrebno. V razmerju med mestom in deželo je opaziti marsikatero nedostatke. Poglejmo jih nekoliko natančneje:

1. Velikost kmečkega kapitala se naloži v industriji. V kmetijstvo se ne stekajo denarna sredstva skoraj od nobene druge pridobitne stroke, pač pa se na tisoče in milijone kmečkega denarja v obliki obresti od dolgov, zemljiških posojil, dedščin, vlog v banke in mestne hranilnice itd., steka v mesto, v trgovino, v industrijo. Industrija pa denarja, ki si ga v svoji stroki pridela, ne da iz rok, marveč ga porabi za se ter ga pomnoži s kapitalom, ki ji priteka iz drugih pridobitnih panog. Tako napreduje industrija, ne pa poljedelstvo. Posledica pa je, da dela industrija in trgovina navadno z velikimi dobički, dočim so na kmetih silno redka leta, da lahko reče kmet: „Hvala Bogu, letos sem dal toliko in toliko stotakov na stran.“ Ne raste kmečki profit, ampak kmečki dolgovi leto za letom zelo naraščajo.

2. Dežela pripomaga, da raste blagostanje mest. V mestu so šole, sodnije, politične in finančne oblasti, železniški osrednji uradi, bolnišnice, vojašnice, torej naprave in zgradbe, ki jih je zgradil davčni denar, katerega v veliki meri plačuje kmet. Kaj bi bila mesta brez uradov, brez šol, brez vojašnice? Kakšno vrednost bi imela mesta na zemljišča in poslopja? K vsemu temu plačuje naš kmet, pa nima od tega nikakega posebnega dobička. Naprave, ustvarjene z davčnim denarjem, so torej v prid mestu, ne pa toliko deželi.

3. Z dežele se mnogo mladih ljudi preseli v mesta in odnese s seboj tudi svojo dedščino o dežele v mesto. Tudi na ta način se ljudsko premoženje na kmetih manjša, dolgovi pa rastejo. Kmečki stan žrtvuje pri tem dvoje: ljudi in denar. Iz mest na deželo pa pride le bore malo dedščin. Če ima kmečko dekle nekaj stotakov dedščine, si dostikrat rajši poišče kakega železničarja, tovarniškega delavca ali pa moža, ki ima kak „kšett“, nego da bi se priženila na kmetijo. In kmečki sinovi le po redko dobijo na svoj dom kako bolj petično nevesto. Ta pojav ni obžalovanja vreden samo s kmečko-gospodarskega stališča, ampak tudi iz narodnega. Na deželi bi kmečko dekle s svojo dedščino ojačilo narodni življenjski, gospodarski moč slovenstva, a v mestih — saj vemo, kako je!

4. Kmečko ljudstvo beži z dežele.

bolezen. Pelin in voda dobro prevreta in skrbno čisto precejena sta dobra za umivanje rdečih, slabih, oteklih oči. Za očiščenje pljuč je jako cenjen pelinov čaj.

8. Meta. Metin čaj je krepčilen, se rabi proti krču, proti koliki in enakim krčnim boleznim. Zunanje se rabi (tudi z vinom pripravljen čaj) za kopeli in obkladke. Sok iz mete prežene vso vročino iz glave, če si jo namažeš. Glavna snov metinega soka je mentol, ki ga dobivamo v različnih lekarniškimi oblikah za glavobol, zobobol itd.

9. Hren. Star znanec v naših vrtilih je hren, ki vsebuje žvepleno olje, vsled katerega ima značilno ostrost. Zraven žveplene olja zadržuje grenko smolo, sladkor, izvlečljivo snov, gumi, škrob, beljakovino in oetno kislino. Hren se mora zmerno uživati, v preveliki meri je škodljiv za mehur. Sveže nariban hren učinkuje pri revmatičnih zobnih bolečinah, pri želodčnem krču, pri hipni težki sapi, kadar kri sili v glavo, pri omotici, glavobolu in slinihi bolečinah. Hrenov sok s sladkorjem zmešan dobro učinkuje pri vsakovrstni jetiki, če ga vsako jutro na tešče spiješ po pol žlice.

10. Klinček. Klinček, kdo jih ne pozna! Fajgelček, najgelček, rožmarin, iz tega ti pušle naredim, se poje po Slovenskem. Lepa rožca rdeči najgel tebi naj za pušle bo, pravi druga narodna pesem. Ako te boli glava, stolči klinčke in se ž njimi maži po sencih. Ker vsebuje klinček izvlečljivo snov, stolci sveže klinčke in jih pokladaj na sveže rane, da omilijo bolečine.

Zeliščar s Pohorja.

Že prej smo povdarjali, da je kmečki stan hranišče za vse druge stanove, ker zalaga mesta in industrijske kraje s svežim in dobrim človeškim blagom. Mesto ali industrija tega deželi nikdar ne povrne. Kmečke občine skrbijo, da se kmečka mladina v šolah na deželi izobrazi, kmečka hiša redi otroka tako dolgo, dokler si sam ne more pomagati, nato pa zbeži z dežele v mesto, kakor godno pišče od svoje koklje. Dokler otrok sam ni imel dovolj moči za prehrano, mu je bila kmečka hiša dobra krušna mati; kakor hitro pa čuti, da ima dovolj močne peruti, odleti v mesto, v tuje kraje in tam daje tujim ljudem svoje delavne moči na razpolago. Ko pa človek obnemore, ga kaj radi iz mesta zopet pošljejo na deželo. V najboljših letih, od 15. do 25. leta, beži največ ljudi v mesta. Ali pridejo kedaj nazaj? Da! A šele tedaj, ko so v mestih in industriji pustili svoje moči. Pridejo pač nazaj, a mnogokrat kot reveži, za katere mora občina na njihova stara leta plačevati velike svote v hranilnicah, bolnišnicah ali jih na kak drug način podpirati. Oni pa, ki so se slučajno obogatili, ne pridejo več nazaj, ampak uživajo svoje premoženje v mestu. Tako se zopet premoženje na deželi manjša, v mestih pa rase.

5. Tudi bogati kmečki ljudje bežijo v mesta. Bogataš si misli: če moram plačati davek, grem tje, kjer ga je manj plačati in kjer imam več ugodnosti in zabave, torej v mesto. Mnogotero mesto ima namreč tako davčno politiko, da se davki in doklade nižje kot na deželi. Mesto ima dobro prometna sredstva in nudi dovolj prilike za zabavo. Zato se mnogoteri, ki si je na deželi zaslužil denar, pozneje odseli v mesto, kjer zauživa svoj denar. Na deželi pa ostanejo revnejši ljudje. Dežela postaja tako vedno revnejša, mesta pa bogatejša. Bogatejša občine pa morejo svojim prebivalcem nuditi vedno večje ugodnosti in prijetnosti. Tako vlečejo na se vedno več ljudi, prebivalstvo na deželi pa se vedno bolj redči, množi pa se ubožstvo in pomanjkanje delavskih sil.

6. Vojaštvo odvzame kmečkemu stanu obilo najboljših moči. Dežela daje največ vojakov, ki služijo v najboljših letih. Vrh tega pa kmečki in viničarski sinovi, ki so služili 2 ali 3 leta pri vojakih in so si zaslužili kako zvezdco na ovratnik, navadno ne gredo radi nazaj. Veliko jih ostane v mestu, gredo v fabrike ali pa k železnici. Drugi služijo dalje, dokler si zaslužijo pravico za kako majhno uradniško mesto. Bivši časniški slugi pa kaj radi vstopijo pri kaki gospodi kot kočijaži, slugi, vratarji ali poduradniki. Vojaštvo je s svojimi kasarnami, skladišči, fabrikami naseljeno po mestih. Veliko trgovin živi od njega. Kmetje pošiljajo denar svojim sinovom pri vojakih. Veliko bolj teži vojaščina kmeta kot druge stanove že radi tega, ker se mesto sina mora za delo najeti in plačati hlapca.

To so gola in suha dejstva, ki spričujejo, kako se ljudska in denarna moč mest in industrije ojačuje na škodo kmečkega prebivalstva. Ta dejstva izpričujejo, da ni in ne more biti govora o kakih prednostih, ki jih uživa dežela na škodo mest in industrijskih krajev. Nasprotno mora vlada skrbeti za to, da se dežela ne slabi vedno bolj in bolj v ljudskem in gospodarskem oziru. V tem smislu je blagopokojni poslanec Povše pred leti izgovoril na zborovanju Slovenske Kmečke Zveze v Mariboru sledečo znamenito besedo:

„Ti vlada glej, da se iz kmečkega telesa ne bo odtakalo še več zdrave toplotne krvi, ampak poskrbi, da bo kmečko telo ostalo čilo in krepko!“

Za varstvo mladine.

Mnogo otrok je v sedanji vojski izgubilo svoje očete, svoje reditelje. Število zapuščenih in zanemarenih otrok je vedno večje. Srečen otrok, ki ima dobro mater ali sorodnika, ki ne skrbi samo za njegov telesni, ampak tudi dušni dobrobit! A v vsakdanjem življenju vidimo, da žal dandanes posebno po mestih, pa tudi na deželi število otrok, za katerih vzgojo se žal nihče mnogo ne zmeni, raste. Gre se tukaj pred vsem za otroke, ki so odrasli ljudski šoli. Mnogi dečki in deklice v starosti 13 do 16 let tavajo brez nadzorstva po ulicah in šumih, najdeš jih pa tudi v gostilni, kjer se mnogi vedejo kot stari pijanci. Radi premale skrbi za te otroke se dandanes polnijo ječe z mladoletnimi tatovi.

V raznih deželah so se že izdale proti tej kugi važne odredbe. In dne 28. aprila t. l. je izdalo tudi štajersko cesarsko namestništvo odredbo proti podivjanosti in pohujšanju šoliodrasle mladine. Ta odredba, katero kot prijatelji mladine iskreno pozdravljamo, določa:

1. Mladini je prepovedano kaditi tobak na javnih cestah in ulicah.

2. Obiskovanje gostiln, kavarn itd. je mladini, ako ni v spremstvu starišev, sorodnikov, gospodarjev, učiteljev itd., sploh prepovedano. Po 9. uri zvečer (od dne 1. oktobra do dne 30. aprila po 8. uri) je mladini obisk gostiln in kavarn tudi v spremstvu starišev, varuhov ali drugih odraženih oseb popolnoma prepovedan. V slučaju, da se ta prepoved ne upošteva, se ne kaznuje samo spremljevalec in dolžni mladič, ampak tudi gostilničar. Izjema je samo tedaj, ako se na potovanju ali izletu po določen uri v svrhu okrepčila večerja.

3. Mladini je brezdelno pohajkovanje po javnih cestah in ulicah po 9. uri (v času od 1. oktobra do 30. aprila po 8. uri) zvečer strogo prepovedano. Politična oblast sme v to svrhu določiti tudi bolj zgodnje ure.

4. Lastnikom malih gledališč, igrišč in sličnih podjetij je strogo prepovedano, dovoliti vstop neodraščeni mladini, ako je tudi v spremstvu odraslenih.

5. Prepovedano je mladini prodajati nepotrebne potratne reči, lišp in igrače.

6. Med neodraščeno mladino se prištevajo dekletki in deklice pred dopolnjenim 16. letom.

7. Ta določila se morajo nabiti v vseh gostilnah, kavarnah, igriščih itd.

8. Prestopki zoper ta določila se bodo kaznovali po politični oblasti z globo od 2—200 K ali pa z zaporom od 6 ur do 14 dni. Kaznovan bo v prvi vrsti spremljevalec mladoletnega in pa lastnik gostilne ali kavarne. Gostilničar lahko vsled tega prestopka izgubi tudi pravico do nadaljnjega izvrševanja svoje obrti.

9. Obiskovanje kino-gledališč je mladoletnim dovoljeno le tedaj, ako se predstave končajo pred 8. uro zvečer in ako je tvarina predstave taka, da se mladina ne pohujša.

10. Prepovedano je mladini prodajati alkoholnih pijač.

11. Ta odredba je stopila dne 28. aprila 1916 v veljavo.

Dajte nam več delavnih moči!

Slovenska žena iz Loke pri St. Vidu pri Planini nam piše:

Oblastva nam kar dan za dnevom s posebnimi odloki naročajo, kako naj pridno delamo, vsako ped zemlje obsejemo, dovolj krme pripravimo, gledamo, da se bo dosti žita in drugih živil pridelalo itd. Pisati je lažje, kot taka povelja izvrševati, posebno letos, ko nam tako silno manjka delavskih moči in nam povrh še slabo vreme dan za dnevom nagaja pri našem poljskem delu. Pa ne smete si misliti, da se samo po senci sprehajamo, kakor se po mestih to vidi. V zadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ ste pisali, da bo letos treba dovolj živinske krme spraviti na hleve, pa da bi se veliko fižola, koruze, krompirja in svinjske reje pridelalo. Dobro bi to bilo za nas, boljše kot za vas, ko bi nam bilo mogoče vse tako lepo izvršiti, kakor vi na list napišete, pa kako bomo delale povsod na njivi, ker korusa ne rase drugače, nego da se jo zmira okopava. Huda bo letos, huda zaradi košnje, ker je veliko hiš, kjer so ostale samo žene z majhnimi otroki doma. Sedaj pa naj gre ena sama ženska v kuhinjo, k svinjam, h goveđi, potem pa še na travnik kositi, sušiti in spravljati. Pa pride dež in nam suho seno namoči, ker je premalo ljudi za spravljanje na razpolago. Moškega pa letos ne bo dobiti niti za zlat denar. Obračamo se torej z nujno prošnjo do vojaških in političnih oblasti: Dajte nam za letošnje poletje po več tednov vsaj starejše črnovojne domov, da nam bodo pomagali pokositi travnike in spraviti seno.

Konec ustaje na Irskem.

Ustaja na Irskem, o kateri pišemo v uvodnem članku, je izbruhnila na Velikonočni ponedeljek, dne 24. aprila. Zadnjega aprila pa so se voditelji ustašev v mestu Dublin brezpogojno udali angleški vojni sili. En teden so bili uporni Irski gospodarji v Dublinu, kjer je bilo središče ustaje. Najhujši boji med ustaši in vojaštvom so bili dne 24., 27., 28., 29. aprila. Ustaši so se polastili najvažnejših delov mesta ter so s streh, iz oken in sploh z višjih krajev z navadnimi in strojnimi puškami ter dvema topovoma streljali na angleško vojaštvo. Mesto je na več krajih gorelo. Dne 29. in 30. aprila so vojaške čete generala Frencha ustaše obkolile, tako da je bil za nje vsak uspeh izključen, dasiravno je bilo bajne 120.000 upornih Ircev proti Angležem. Poščno poslopje, kjer je bil glavni stan ustašev, je vojaštvo s topovi popolnoma razstrelilo. V nedeljo zjutraj je bil položaj za ustaše že tako kritičen, da so z vseh svojih postojank razobesili bele zastave. Proti poldnevu je nato večina upornikov odložila orožje in se udala. V ponedeljek, dne 1. maja, pa so se udali vsi ustaši. Cele trupe upornih Ircev je gnalo angleško vojaštvo v zapore, odkoder jih spravijo v London. Najlepši del mesta Dublin je v razvalinah. Od poštnega poslopja stojijo gole stene. Koliko ljudi je padlo v pouličnih bojih, še dosejati ni znano.

V tej ustaji so se godile velike silovitosti. Uporniki so streljali na neoborožene častnike in vojaške, tudi ženske, ki so se pridružile ustašem, so z revolverji od zadaj streljale na vojaštvo. Kajpada so angleški vojaki v pomnoženi meri vrnili te silovitosti ter so po ulicah morili nedolžne ljudi. Voditelja upornih Ircev, lorda Kasementa, katerega so dne 21. aprila zasačili, ko je hotel iz ladje izkrcati orožje za uporne Irce, so Angleži ujeli. Kasement pride še z drugimi upornimi voditelji pred sodišče. Kot kazn ga najbrž čaka smrt.

Italijansko bojišče.

Boji na tem bojišču so krajevno omejeni, povečini topovski boji. Pri Boveu so naši dne 26. aprila iztrgali Italijanom važno oporišče na Rombonu. Koderkoli so Italijani napadli, bodisi na primorski, bodisi na koroški in tirolski fronti, povsod so bili njihovi napadalni poskusi odbiti. Dne 29. aprila je Italijan zopet obstreljeval Gorico. Naši letalci pa so isti dan zopet obiskali nekatera italijanska mesta na Benečanskem in so z uspehom metali bombe. Kadorna se je, kakor poročajo novejša vesti, pomaknil bližje k južnemu Tirolu. Morda bo na tej fronti poskušal srečo, katere ni našel ob Soči.

Borba za Kol di Lano.

Napadalno točko Italijanov v bojih v Dolomitih tvori ozemlje Monte Kristalo in južno od tam ležeča gora Kol di Lano. Oboje vežeta Ampeco in Falcarego-cesta, ki po naravi ločita obojni fronti. Posrečilo se je Italijanom, da so jo prekorčili v južnem odseku pri Totami na Kol di Lano, izjalovilo se jim je jo pa prekorčiti v izhodnem odseku, kjer tvorijo križišče v miru zelo obiskovane toplice Sluderbah. Za Kol di Lano so žrtvovali Italijani 10.000 mož. Italijani hočejo priti iz doline Kordevole v dolino Passa do Avisio. Sovražniku preostane le cesta skozi Kordevole in prelaz Pordoi, da pride tja, ki ga zapira v obliki gradu naprej potisnjeni Kol di Lano, ki presega 2064 metrov visoko cesto Falcarego, Kordevole pa za 1000 metrov. Za njim stoji Monte Seim, mimo njega vodijo novo zgrajena pota v dolino Korvara in v dolino Passa. Visoko nad potokom Kordevole vodi cesta na strmi rob Kol di Lano. S težkimi topovi na obeh straneh soteske Kordevole so pridobili Italijani cesto. Počasi napredujejo so preplazili strmine južnega roba in se zakopali pred najsprejnejšimi predpostojankami avstrijskih utrd, ki so se držale v črtnem neprekinjenem boju kljub neprestanemu bobnečemu ognju nasproti vsem napadom sovražnika. Pot čez sedlo Pordoi je pa Lahom prejkotslej zaprta. Zadnje dni o bojih za Kol di Lano ni nobenih posebnih poročil.

Težki boji na južnem Tirolskem.

Črnovojnik Mihael Karner, doma od Marije Snežne na Velki, piše svojemu prijatelju s tirolskega bojišča:

Na naši fronti smo ta mesec doživeli najhujše dni, kar jih pomnim v sedanjih vojski. Sovražnik je hotel nas in naše postojanke s strašnim artilerijskim ognjem popolnoma uničiti. Ko je mislil, da je artilerija storila svojo nalogo, je navadno prešel k infanterijskemu napadu, a je bil vsakokrat odbit. Tako se je do danes, dne 22. aprila, ponavljalo vsak dan zaporedoma. Sovražnik je imel ogromne izgube, mi pa malo. Žal, da smo Slovenci v teh bojih izgubili dva vrta tovariša: Jožeta Vidriha in Anton Ježa, ki so ju Italijani ujeli.

Ob koroško-italijanski meji.

Slovenski fantje nam pišejo: Nahajamo se že četrti mesec na koroško-laški meji. Polentar se trudi na vse moči, da bi nas pregnal s strmih planin. Mi se držimo trdno kot skala v visokem gorovju. Hvala Bogu, da je že postalo bolj toplo, a snega je še tu vedno dovolj. Tudi noči so še mrzle. Lahi nas še vedno pozdravljajo z granatami in šrapneli, a le slabo zadenejo. Granate treskajo v skale ali niti vinarja škode ne napravijo. Po nekaterih krajih je mnogo suhih mecesnov. Enkrat so nas Lahi grozno pozdravljali z granatami, ali zadeli niso veliko. Naenkrat je udarila granata večjega kalibra med suho dreve, železni koš in kamenje so kar zažvižgali po zraku in par dreves je na drobne kosce raztreščilo. Imeli smo potem fina drva za kuhinjo, ki nam le po noči kuha. Imamo jako dobre stotnika, ki nam preskrbi včasih jako vesele urice. Kupil nam je harmoniko in druge instrumente, zbral pevce itd. Polentariji slišijo, kadar se pevci oglasimo. To jih gotovo jezi. Streljajo salvo za salvo, da nad nami čivka krogel, kakor da bi se čebele rojile, a mi se ne zmenimo za to. Igramo, pojemo in delamo naprej, kakor da bi nič ne bilo. Skoraj bo preteklo leto, kar stojijo Lahi na tistem mestu, kjer so bili v začetku. Dolder živimo Slovenci, si verolomni Lahi ne bodo kuhali polente na naših slovenskih tleh.

Kratek čas nam tudi dela „Slovenski Gospodar“, ki nas kot naš stari prijatelj obišče vsak teden. Prisrčni pozdrav vsem bralcem in bralkam našega „Slovenskega Gospodarja“! — Gorjanc Franc, Arnuš Stanko iz Središča, Črešnar Metod iz Sv. Kunigunde na Pohorju, Kovčec A. iz Sav. dohne in Kovčec J. iz Bizelskega.

Slovenci, glavo po koncu!

Josip Stukelj, predmojster pri 30,5 cm možnarski bateriji štev. 7-II. vojna pošta štev. 91, nam piše dne 25. aprila z italijanskega bojišča:

Ko se je letos začel postni čas, torej čas molitve in premišljevanja trpljenja Kristusovega, smo imeli tudi mi slovenski fantje in možje večkrat priložnost porabiti čas v ta namen. Zdelo se mi je, kakor da sem doma, posebno po nedeljah, ko sem čital v

„Slovenskem Gospodarju“ postno pridigo. Na Veliko soboto, ko je nastopil čas, da se delijo piruhi in blagoslovijo jedila, nam je začel tudi naš bogokleti nasprotnik pošiljati „pisanke“ ter jih sipal po nas, kakor za stavo. Akoravno nismo bili z njimi posebno zadovoljni, vendar smo mu prav pošteno vrnili, kakor si je zaslužil. Se celo na obed smo Lahe povabili in se jih je lepo število pridružilo, seveda primorani in kar brez orožja. To smo pa storili zato, da nam danes ali jutri ne bodo predbacivali, češ, lepši pisanke smo vam poslali, pa jih nam niste vrnili.

Na Veliko soboto že pozno zvečer je prišlo povelje, da moramo nastopiti in sicer: Ogri skupaj, Nemci skupaj in Slovenci zopet skupaj, nakar smo začeli peti velikonočne in nekatere narodne pesmi. Ker je bil poveljnik Oger, so imeli Ogri prednost in začeli prvi peti, potem Nemci in nazadnje Slovenci. Ko pa smo nekali, je rekel, častniški namestnik: „Niemand kann so schön singen, wie die Slovenen.“ („Nihče ne zna tako lepo peti, kakor Slovenci.“) Nato nam je razdelil nekaj pravih dobrih smodk. Zatorej, slovenski fantje: Glavo visoko! Skloni jo samo takrat, kadar žvižga sovražna krogla v smeri proti tebi!

Na Veliko nedeljo smo šli k sv. maši. Akoravno ne v cerkev, vendar smo slišali tudi pridigo in bil sem zelo vesel, da sem po dolgem času vendarle mogel biti pri maši. Popoldne smo šli v gledališče, katero so priredili na Krasu samo zaradi nas vojakov. Posebno zanimivi in vplevažni so bili za mene Veliki ponedeljek in torek. V ponedeljek sem imel službo na opazovalnišču. Naenkrat slišim po telefonu: „Tukaj korporal Štukelj.“ Ime mojega strica. Nahaja se tudi na bojišču in sicer prav blizu mene. Govorila sva par besed telefonično, ko sem bil pa službe prost, sem prosil častnika in dovolil mi je, da sem šel obiskat strica. Kako sva bila vesela oba, ne morem popisati, da se po tako dolgotrajni vojski in vedno na bojišču vendar enkrat snideva zdrava in vesela. Imel sem pa dovoljenje 24 ur izostati in nudila se mi je lepa priložnost, katero sem tudi porabil, in sicer, da sem opravil sv. spoved in prejel sv. obhajilo. Ves srečen sem se vrnil zopet nazaj k mojim tovarišem, s katerimi vred pozdravljam vse čitatelje „Slovenskega Gospodarja“, vse znanee in sorodnike ter ostanem zvest branitelj naše ljube slovenske domovine.

Turška bojišča.

Trdnjava Kut-el-Amara se udala.

Velik, hud udarec je zadal Angleže in zlasti še njihove politične voditelje, ki se nahajajo sredi med velikimi irskimi in vojaško-nabornimi težavami. Trdnjava Kut-el-Amara je padla. In v njej se je angleški general Townshend dne 29. aprila s celo svojo obkoljeno armado, ki je štela okoli 13.000 mož, brezpogojno udal turškim oblegalcem. Angleži so ponudili en milijon funtov šterlingov, ako bi smeli s svojo armado svobodno odkorakati iz mesta, a Turki so to ponudbo odklonili. Celih 145 dni je bila trdnjava obkoljena od turške armade. Angležem so živila skoro popolnoma pošla, kakor svoj čas posadki v Przemyslu. Pred udajo je dal general Townshend uničiti topove in strelivo. V trdnjavi se je nahajalo med 13 tisoč vojakov 5 generalov in 500 častnikov. Od časa do časa so skušali Angleži spraviti v oblegano mesto živila po zraku. Zrakoplovci so metali vreče moke v posebne nastavljene mreže, a to ni mnogo izdalo, ker so turški letalci motili delovanje angleških. Angleži so poskušali tudi z neprestanimi sunki proti turškim četam v Mezopotamiji pripomagati obkoljeni armadi v Kut-el-Amari do rešitve. Pa vse je bilo zaman. Angleške čete so bile premalo številne in pre-slabe v primeri s turškimi in vrh tega so vsepovsod trčile ob močne utrdbe, ki so jih napravili nemški pionirski oddelki. Mesto Kut-el-Amara leži ob reki Tigris kakih 350 km zračne oddalje od Perzijskega zaliva. Bagdad, do katerega so hoteli priti Angleži, pa leži kakih 160 km severno od Kut-el-Amare (zračno razdalje Trst—Dunaj).

V Turčiji je padec te trdnjave izzval velikansko veselje. Ves Carigrad je bil več večerov razsvetljen in okinčan z zastavami. Turškemu veselju pa odgovarja angleška žalost. V boju s Turki Angleži še niso dosegli nobenih posebnih uspehov, temveč skoraj same poraze. Hoteli so vzeti Dardanele in se polastiti Carigrada, pa ni šlo ter so morali umakniti svoje čete z galipolskega polotoka. Hoteli so od Perzijskega zaliva prodirati proti Bagdadu in spraviti v svojo oblast mesto, ki je z ozirom na bagdadsko železnico, katerega je v nemški oblasti, velikega pomena. Pa tudi ni šlo in njihove čete so prišle v turško ujetništvo. Sedaj Angleži ugibajo, kje bi nanovo začeli, da dosežejo zmago, pa ne zopet poraz.

Francosko bojišče.

Pred Verdunom se vrši borba za posamezne po-

stojanke na levem in desnem bregu Moze. Francozi se trudijo na vso moč, da bi Nemce vrgli iz zavzetih krajev. Dosedanji njihovi poskusi niso uspeli. Zato pomnožujejo svoje moštvo s četami, ki so jih odvezli v Egiptu ter jih bodo vzeli tudi v Solunu, kamor bi radi spravili srbske vojaške. Ko bodo imeli dovolj vojaštva, napovedujejo protiofenzivo.

Vse za Verdun.

Grški parnik „Byzantion“ je priplul v grško pristanišče Pirej. Na krovu je imel, kakor se poroča iz Aten, grške begunce iz Egipta. Begunci pripovedujejo o velikanskem in mrzličnem četverosporazumovem naporu, spraviti kakor hitro mogoče velike množine čet, ki so se udeležile podjetja pri Dardanelah in so se sedaj nahajale v Egiptu, v Marseille na južno Francosko.

V egiptovskih pristaniščih je zbranih čez 150 angleških in francoskih parnikov, ki so pripravljeni za prevoz čet in artilerije iz Egipta v Marseille. Do sedaj so spravili baje čez 100.000 mož iz Egipta v Marseille, odkoder so bili poslani v Verdun.

Francoski poročevalni urad „Agence Havas“ je pretečeno soboto o Verdunu izdal poročilo, katero zaključuje s temi tajnostmi stavki: „S kratkimi besedami rečeno, soditi je, da je bitka pred Verdunom v vojaškem oziru končana. Neuspeh sovražnih načrtov se sme smatrati tačas kot končno veljaven. Edina skrb naših nasprotnikov je zdaj, da prikrijejo svoj neuspeh v očeh ljudstva, čeprav z nekaterimi nadaljnjimi tisoči izgub.“

Brezdvomno je, da je namen tega poluradnega poročila pomiriti veliko skrb francoskega ljudstva zaradi Verduna. Zato se oznanja v svet končni neuspeh nemškega kroča. Ker se še pa nadaljujejo boji pri Verdunu in ker nemško armadno vodstvo sklepa vedno trdnjeje železni obroč okrog Verduna, izjavlja francoski poročevalni urad, da žrtvujejo Nemci nove tisoče mož, le da bi prikrili svoj neuspeh. Toda iz gornjega poročila, da mora general Joffre poslati slehernega moža proti Verdunu, je razvidno, kdo mora v resnici žrtvovati na tisoče mož.

Rusko bojišče.

Na ruski fronti so se vršili večji boji in sicer med Avstriji in Rusi pri Mlynovu ob reki Ikvi, koder so naši dne 28. aprila vrgli Ruse iz njihovih postojank. Radi ruske premoči pa so se naši naslednji dan severno od Mlynova zopet nekoliko umaknili. Med Nemci in Rusi pa je prišlo dne 28. in 29. aprila pri Naroškem jezeru do večjih bojov. Nemci so vrgli Ruse med krajema Stanaroče in Stahovec iz njih postojank ter so ujeli do 5600 Rusov. — Zadaž za rusko bojišče se baje vrše velike priprave ruske armade. Na sredi mesca maja obiskal besarabsko fronto. Dne 2. in 3. maja je bila obletnica slavne naše zmage pri Gorlicku, s katero se je začela vrsta ruskih porazov in ruskega bega proti severu in izhodu.

Pred važnimi dogodki na Grškem.

Vsa znamenja kažejo, da se na Grškem pripravljajo važni dogodki. Četverosporazum bi po vsej sili rad spravil srbske čete — baje 130.000 mož — pred Solun in sicer ne po morju, ampak čez grško ozemlje. Grška vlada pa je izvedela, da bi Francozi in Angleži ob tej priliki radi zasedli vse važnejše grške postojanke ob železnici. Radi tega je Grčija odgovorila, da železnice ne bo izročila ter da ne bo privolila v prehod srbskih čet. Četverosporazum namerava rabiti silo in grozi, da bo samovlastno zasedel vse važnejše grške luke. Tudi Venizelosovi pristasi so zopet začeli rogoviliti. V teh resnih časih pa so se zganili grški častniki in v posebni izjavi zatrjujejo, da hočejo čuvati kralja in prestol in da se ne bojijo nastopiti proti onim, ki rovarijo zoper domovino in kralja. Med tem pa je četverosporazum kot zunanji dokaz, da ima on oblast in moč v rokah, zaplenil na Krfu odpošiljatev koruze, ki je bila določena za severni Epir. Med prebivalstvom vlada hudi gladi, na katerem je že umrlo več oseb. Torej same zmede in nadloge.

Pred Solunom.

Iz Soluna se poroča, da se opaža pred Solunom na obeh straneh zopet živahniješe gibanje. List „Petit Parisien“ poroča, da so Bolgari in naši zasedli mesto Dojran ob grško-bolgarski meji.

Amerika.

Nemčija še vedno ni odgovorila na ameriške zahteve. V nemškem glavnem stanu se neprestano vrše posvetovanja, katerih se udeležuje cesar, državni kancelar, ministri in vojskovodje. Tudi berlinski ameriški poslanik je bil te dni pri nemškem cesarju v glavnem stanu. Nemci ž njim zelo prijazno postopajo; cesar ga je celo povabil na obed.

Ni pa take prijaznosti opaziti pri predsedniku Zedinjenih držav. Wilsona namreč vleče sree ne k Nemčiji, temveč Angliji. Razlogi za to angleško ljubezen so pred vsem trgovinski: 1. Amerika izvažata vsako leto v Anglijo tri do štirikrat toliko blaga kot v Nemčijo. 2. Anglija ima v Ameriki mnogo več denarja naloženega kot Nemčija. 3. Tekmovanje Anglije se v Ameriki ne smatra kot tako nevarno kot tekovanje Nemčije. K temu še pridejo drugi vzroki, in sicer: Od ameriškega prebivalstva je najmanj 40 odst. Angležev, Nemcev, nemških Avstrijcev, Švicarjev in Škandinavcev pa samo 30%. 2. Deželni jezik v Ameriki je angleški. 3. Politični vpliv nemškega življa je v Ameriki mnogo manjši, kot bi mu šlo z ozirom na število Nemcev v Ameriki. Politično vodstvo je v angleških rokah. 4. Wilson se veliko bolj boji nemškega militarizma na suhem, kot pa angleškega militarizma na morju.

Glede na razmerje med Ameriko in Nemčijo pa baje še ne bo tako hitro prišlo do razjasnitve. Nemški odgovor na Wilsonovo zahtevo je v glavnih točkah že izdelan, toda ne vsebuje odločitve. Odločitev bo pri Wilsonu, ki bo ali ta odgovor smatral kot povsem zadovoljiv ali pa ga odklonil, kar bi pomenilo vojsko z Nemčijo.

Angleška vojaška dolžnost.

Angležem nič kaj ne diši vojaška suknja. Rajsi gredo pod zakonski jarem ali pa se skušajo še na drugi način izviti. Toda splošni položaj na bojiščih. padec Kut-el-Amare, irska ustaja in drugi vzroki zahtevajo in vevajo upeljavo splošne vojaške dolžnosti. In res je angleško ministrstvo, kakor se poroča iz Londona, dne 29. aprila z večino 5 glasov sklenilo, da se takoj upelje splošna vojaška dolžnost.

Slovenske žrtve za domovino.

— Jakob Majerič. Iz Juršincev nam poročajo: Na Velikonočno soboto, dne 22. aprila, smo prejele nepričakovano, pretresljivo in prežalostno novice, da je bil dne 30. januarja v boju na gori Sv. Mihaela ranjen, drugokrat na južnem bojišču, in da je pri prenašanju na obvezovališče vsled ran, ki jih je dobil na levi nogi in na desni roki, umrl Jakob Majerič iz Juršincev pri Sv. Lovrencu v Slov. gorici. Rajni je bil že od začetka vojske v Galiciji in tam je bil že tudi dvakrat ranjen ter se je zdravil v Miškolcu na Ogrskem, v Građu, v Celju in Varaždinu. Pokopan je na pokopališču v Biljah pri Gorici. Bil je doma ud Marijine družbe, priden, pošten in pri ljubljen fant. Počivaj mirno, dragi in nepozabljeni Jakob in raduj se v nebeškem raj, kjer sprejmeš plačilo za svoja junaštva!

— Karl Marguč. Sv. Duha - Loče: Došla je iz daljne Rusije prežalostna vest, da je v bolnišnici umrl posestnikov sin Karl Marguč iz Kolačnega. Boril se je hrabro na ruskem bojišču ter je ranjen prišel v rusko ujetništvo. Bil je blagi mladenič, vedno vnet za naš napredek. Bil je tudi ud Brajnega društva v Slov. Bistrici, kjer je delal kot mizararski pomočnik ter se ni sramoval svoje narodnosti. Domov je pisal zelo ljubeznjiva pisma ter vedno pripominjal: Molite za me, ker težko, če se še kdaj vidimo. In res je uganil. Dragi Karl, ti si se preselil v boljšo domovino, kjer ni vojske, ne trpljenja. Počivaj sladko v daljni ruski zemlji!

— Franc Pihler. Mestni vrh pri Ptuj: Hud udarec je zadel znano in spoštovano Pihlerjevo družino. Umrl je njih ljubi sin in blagi brat Franc Na južnem bojišču je smrtonovarno zbolel in bil prepeljan v Ljubljano in slednjič v bolnišnico na Dunaj, kjer je na Velikonočni torek, dne 26. aprila 1916 izdihnil svojo junaško dušo. Domovina je izgubila z njim neustrašenega junaka, dobrega Pihlerjeve družina ljubega sina, župnija poštenega, značajnega in narodnega mladeniča. Pihlerjevi družini naše prisrčno sožalje. Umrl je bil brat gospoda o. Juvenala, frančiškana na Koroškem. Preblagi Franček, spavaj mirno! Na svidenje nad zvezdami!

— Janez Rakun. Rečica ob Savinji: Nedavno je prišla z južnega bojišča vest, da je tam padel za domovino vrl mladenič in naročen „Slovenskega Gospodarja“ Janez Rakun, p. d. Čremeški iz Rečice. Vojskoval se je najprvo na srbskem bojišču, potem je odrinil na rusko bojišče, kakor se vidi iz pismem, ki jih je pisal svojim starišem, je bil v Galiciji 8 mesecev fronti. Ko pa se je začela vojska z verolomnim polentanjem, je bil prestavljen na italijansko bojišče, kjer je padel zadet od sovražne granate. Značilno je, da, kadar je pisal, je vselej pristavil, da naj se ga domači v molitvi spominjajo in priporočujejo Materi božji. Upajmo, da ga je tudi ona sprejela med svoje sinove. Počivaj v miru, dragi Janko!

Nemci slavijo slovensko junaštvo.

Prijatelj lista nam piše: Po naključju mi je prišel v roke gornještajerski list, v Gröbmingu ob Anizi izhajajoči „Der Ennstaler“ z dne 25. marca t. l., štev. 13. In glej! Pri-

naša opis odlikovanja dobrega mi znanca, g. Leop. Šesko, sina železniškega vratarja na mariborskem glavnem kolodvoru, rodem iz St. Vida na Planini. — Prestavljen v materni jezik odlikovanja se glasi:

Soboto, dne 18. aprila, se je vršila na dvoru tukajšnjega vojaškega okrevališča lepa slovesnost. Računskemu podčastniku I. razreda Leopoldu Šesko je bila podeljena srebrna hrabrostna svetinja I. razreda. Povabljeni po g. majorju Rud. Schnabel so došli k slovesnemu odlikovanju: okrajni glavar gosp. baron Baum z gospodi uradniki, gg. častniki, veleč. duhovščina, ravnatelj Wambrecht-Samer, nadpoštar Putz, zastopniki občinskega in šolskega sveta, veterani in ognjegasei in mnogo ljudstva. Vpričo vojakov in gostov je spregovoril g. major:

„Računski podčastnik Šesko je bil poveljnik vojnih kuhinj pri 9-26. vojnem bataljonu. Med drugo laško ofenzivo — 21. julija 1915 — je ob nasprotnem napadu na Zdravščino došel bataljon po ljutem boju proti večeru na hrib Sv. Martina. Brez povelja, po lastnem nagibu, iz skrbi za tovariše, je spravil Šesko med najhujšim topovskim bojem vozove s strelivom in vojne kuhinje do bataljona. Previdno a neustrašeno in odločno, v vedni smrtni nevarnosti, je med vojake razdelil strelivo, jedila in celo pijačo ponoči od 10. ure do 3. ure zjutraj. Pri tem je izgubil le eno tovarno živinčce: svoje moštvo pa je z nadčloveškim naporom združil in s kuhinjami vred proti jutru spravil na varno. Tako je delal Šesko ves teden, — noč za nočjo, v veleležavnih okoliščinah. Istočasno je po dnevi opravljal Šesko vojno službo v fronti nemurno. Na povelje stotnika Teichtmanna je v toči topovskih in puškinih krogel dan za dnem vestno nadzoroval bojne straže v najsprednejših vrstah pred očmi sovražnika. Zasluge Šeskeve spričuje dopisnica, poslana mu od g. stotnika:“

„Spominjam se Vašega izvrstnega, vedno uzonega delovanja v vojnem oskrbovanju. V najtežjih razmerah ste vedili na Doberdobski planjavi za ves bataljon 9-26. trojno vojno kuhinjo: skrbeli ste za prehrano in pijačo v strelskih jarkih v sredi sovražnega ognja. Poleg tega ste v najljutejših bojih zvesto in adano stali ob strani svojemu poveljniku, kot nadzornik prednjih straž. Tako ste si nabrali polno zaslug. Danes Vas ponovno predlagam v velezasluženo odlikovanje. Do tačas Vas pozdravlja Vaš stotnik Teichtmann.“

Mislím, taki pohvali ni kaj pridejati. — Vojak! Presvitli cesar so podelili računskemu podčastniku Leopoldu Šesko za vso njegovo hrabrost, previdnost in zvestobo srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Za računskega podčastnika zelo redko, a tem več vredno odlikovanje. Prav posebna mi je čast, to visoko odlikovanje pripeti na prsa zaslužnemu možu, katerega sem v kratkem času spoznal vrednega vse časti in hvale. — Šesko! V imenu častnikov in vojakov Vam čestitam prisrčno. Nosite to častno odlikovanje v vedni spomin na veliko dobo, v hvaležnosti do našega najvišjega vojnega gospoda, našega priljubljenega, dobrega cesarja F. J. I. On naj živi, živi, živi!

Govoru so pritrjevali vsi navzoči iz srca. Vojaki so defilirali pred odlikovanjem. Gröbminski fotograf Fel. Biermayr je posnel slavnost v slikah, ki jih bomo priobčili.

Tako poroča nemški list — jaz pa prestavo Slovencem v čast in ponos, v spodbudo in zasluženo zadostenje uzorne hrabrosti in udane zvestobe toliko slovenskih junakov! Tuja hvala velja!

Opomba: Šesko opravlja v okrevališču vkljub svoji bolehnosti, nakopane si na Doberdobo, še vedno aktivno službo v pisarni. Pač vesten služabnik cesarju.

Razne novice.

* Teden Rudečega križa. Kadarkoli je treba z dejanjem pokazati svoje avstrijsko-domoljubno mišljenje, tedaj je naša duhovščina in naše slovensko ljudstvo vedno na svojem mestu. Tako tudi sedaj, ko se v naši škofiji po naročilih prevz. g. knezoškofa nabira za Rudeči križ. Kakor izvemo, se je že zadnje nedeljo, torej 1. dan nabiralnega tedna za Rudeči križ, naša duhovščina in slovensko ljudstvo z veselim srecem ter z velikimi doneski odzvalo škofovemu klicu. Kdor še ni imel priložnosti, pa še bo lahko te dni storil svojo človekoljubno dolžnost. Kar darujemo v namenu, da pomagamo svojemu bližnjemu, darujemo Njemu, ki bo naš Sodnik.

* Sv. birma v lavantinski škofiji se bo letos vršila po sledečem redu: dekanija Dravsko polje od 7. do 13. maja, dekanija Laško od 21. maja, dekanija Šaleška dekanija od 1. junija in dekanija Ljubljana od 9. junija naprej. — V dekaniji Dravsko polje bodo prevz. knezoškof delili sv. birmo: v nedeljo, 7. maja, v Hočah, dne 8. maja v Slivnici, dne 9. maja v Framu, dne 10. maja v Cirkovcah, dne 11. maja na Ptujski gori, dne 12. maja pri Sv. Lovrencu in dne 13. maja pri Sv. Janžu.

* Duhovniške vesti. Č. g. Anton Stergar je bil dne 1. maja umeščen za župnika pri Sv. Magdaleni v Mariboru. — Župnijski izpit sta te dni napra-

4. maja 1916.

viša č. g. Anton Trinka, kaplan pri Veliki Nedelji in č. g. Vinko Kraner, kaplan v Gornji Račgoni.

*** Letošnji novomašniki lavantinske škofije.** Iz IV. letnika: Kotnik Ivan, Rajevsko selo, Slavonija; J. Mirt, Rajbenburg; Sattler Franc, Sv. Anton v Slov. gor.; Slaje Milan, Celje; Škore Hinko, Sv. Peter na Medvedovem selu. Iz III. letnika: Avšič Martin, Sromlje; Grobler Franc, St. Jurij ob Taboru; Krošl Jožef, Bračice; Molan Franc, Dobova; Tovornik F., St. Vid pri Planini; Urleb Franc, St. Jurij ob južni železnici.

*** Odlikovan slovenski vojni kurat.** Č. g. Ignacij Brvar, c. in kr. vojni kurat, je bil odlikovan z duhovniškim zaslužnim križcem II. razreda.

*** Vojni kurat č. g. Janez Mlakar** na Hajdinu je vpoklican v vojno službo.

*** 50letnica redovniških obljub** je praznovala dne 25. aprila predstojnica škofjeloškega uršulinskega samostana g. Katarina Majhnič. Zaslužna redovnica je rojakinja iz Slovenskega Štajerja.

*** † Šolska sestra Evlalija Marjeta Bernež.** V zavodu č. šolskih sester v Kamnici pri Mariboru je dne 30. aprila umrla sestra Evlalija Marjeta Bernež, rojena leta 1886 v Podvincih pri Ptuj. Redovnica je postala leta 1909. Pogreb se je vršil dne 2. maja v Kamnici pri Mariboru. N. p. v m.!

*** Solnograška 100 let pri Avstriji.** Dne 1. maja je preteklo 100 let, odkar je Solnograška združena z Avstrijo. V Solnogradu so se ob tej priliki vršile velike slavnosti. Z Dunaja so se solnograških svečanosti udeležili ministrski predsednik Stürgkh, princ Hohenlohe in naučni minister pl. Hussarek. — Solnograška je izrazito katoliška dežela, kjer ima katoliška stranka tudi v deželnem zboru lepo večino.

*** Zadruga Zveza v Ljubljani** je sklenila podpisati za svoj račun 1.000.000 K 40letnega amortizacijskega državnega posojila. Pri prejšnjih vojnih posojilih se je potom Zadruga Zveza in njenih članic podpisalo 8.425.000 K. Zadruga Zveza v Ljubljani in njene članice prejemajo prijave na četrt avstrijsko vojno posojilo po istih pogojih kakor drugi denarni zavodi.

*** Podravska podružnica slov. planinskega društva** vabi svoje člane na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 7. maja, ob 3., oziroma 4. uri popoldne v gostilni g. Ant. Novaka v Rušah.

*** Izpred mariborskega kazenskega sodišča.** Dne 29. aprila t. l. se je vršila pri okrožnem sodišču v Mariboru glavna obravnava proti svojetčasnemu štajerskemu kandidatu Ljudoviku Kresnik, posestniku v Črešnjevci pri Slov. Bistrici zaradi krivega pričanja v kazenski zadevi J. Pušnika, župana v Črešnjevci. Mariborsko okrožno sodišče je obsodilo Ljudovika Kresnika zaradi krivega pričanja na dva meseca težke ječe.

*** Odlikovanje.** Za zvesto službovanje je bil odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje vrl Slovenec Anton Polak, narednik 87. pešpolka. Imenovani je poprej odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno.

*** Slovenski topničarji na Dunaju** iskreno pozdravljajo vse zavedne Slovence in Slovenke ter jim želijo veseli maj: Janez Ulbin, Fr. Lajh, Alojzij Berlić, Janez Božič, Fr. Krajnc, Matija Lešnik, Pet. Križanič, Tomaž Slaček, Rudolf Podplatnik, J. Prelog, Rudolf Gojšek in Jožef Domitar.

*** Prostovoljni strelci pozdravljajo.** Prostovoljni strelci nam pišejo: Nešteto pozdravov vam pošiljamo iz tujine: Vekoslav Masilo iz Vranskega, Fran Deleja iz Mozirja, Martin Grabenšek iz Vojnika, Jurij Medved iz Sv. Marjete na Drav. polju, Mart. Lako iz Ptuja, Anton Bezjak iz Pake v Savinjski dol., Alojzij Ogrin iz Brežic in drugi.

*** Za vdove in svojce padlih.** Finančno ministstvo je že pred časom izdalo odredbo, da se pri zapuščinah v vojski padlih vojakov ali takih, ki so si pri vojnem službovanju nakopali kako bolezen in vsled iste umrli, ne smejo predpisati nikake pristojbine (desetek, doklada k šolskemu in učiteljskemu skladi idr.). Ta odredba velja za odrasle kakor tudi za mladoletne dediče. Seveda se mora pri zapuščinah obravnavati službujočega uradnika (ako ta na to pozabi opozoriti, da se v zapisnik, kateri se predloži davčni oblasti, zapiše: „Umrli je padel na bojišču“, ali pa: „Umrli si je bolezen, vsled katere je umrl, nakopal v vojni službi in je zapuščina prosta pristojbin.“ Vdova ali drugi dedič mora plačati samo stroške cenitve, koleke in posestni prepis. Ta odredba je velevažna, ker se pri mnogih zapuščinah na ta način na korist dedičem prihrani po več sto kron. Ako je moral kdo pomotoma plačati pristojbine, naj prosí sodnijo, da poskrbi, da dobi denar nazaj.

*** Kdo kaj ve?** Pogreša se poddesetnik Anton Lešnik, domobranski pešpolk št. 26. Prideljen je bil v Judenburg domobranskemu pešpolku št. 35, 3. stotniji, vojna pošta št. 350. Zadnjokrat je pisal dne 25. maja 1915. Prosi se, če kdo kaj ve o njem, naj mi naznani na naslov: Andrej Lešnik, posestnik v Spodnjem Radvanju št. 8 pri Mariboru. — Kofol Andrej, p. d. Blaž, iz Smasti št. 43 pri Kobari-
do iz Kamnega in sicer za očeta, mater, brata in

sestro, ki se nahajajo najbrž v Italiji, za brate pa, ki so pri vojaki. Naslov: Kofol Andrej, pri gosp. Lirbenigun, Klein-Feistritz bei Weisskirchen, Gornji Štajer.

*** Oprostitev planšarjev in sirarjev od vojaške službe.** C. in kr. vojno ministstvo je sporočilo, da veljajo leta 1915 izdana določila glede oprostitve planšarjev in sirarjev po poklicu od vojaške službe tudi leta 1916. Po teh določilih se smejo take vojni službi podvržene osebe, ki so se zadaj za vojnim ozemljem, ki jih je lahko dalje časa pogrešati v njih sedanji vojaški službi in glede katerih je brezdvomno dokazano, da jih ni nikakor mogoče pogrešati in nadomestiti pri planšarskih in sirarskih opravilih, v času od začetka junija do srede septembra in kjer bi bilo to potrebno, tudi do konca septembra oprostiti vojaške službe. Tozadevne prošnje, v katerih je navedeno natančne vojaške in osebne podatke onega vojaka, za katerega se predlaga oprostitev, je vlagati pri okrajnem glavarstvu, v čigar ozemlju je dotično sirarstvo, oziroma planšarstvo.

*** Ne prodajajte opojnih pijač vojnim ujetnikom.** Vojno ministstvo je določilo, da je strogo prepovedano prodajati vojnim ujetnikom, ki so zaposleni pri nas kot poljski delavci, raznovrstnih opojnih pijač, kot žganje, vino, pivo itd. Proti osebam, ki bi se ne ravnale po temu določilu, bi se kazenski postopalo.

*** Koliko mesa dobi stražno moštvo?** Vojno ministstvo je odredilo, da moštvo, ki straži vojne ujetnike, odslej ne dobi več 250 gramov mesa na dan, kakor doslej, ampak samo 220 gramov. Kakor drugo vojaštvo v zaledju, tako dobi tudi stražno moštvo samo pekrat na teden meso.

*** Potni listi.** Za potovanje v ožje vojno ozemlje je treba na vsak način dovoljenja vojaškega poveljstva, v čegar območju leži kraj, kamor je treba potovati. Ako je n. pr. kdo povabljen za pričo h kakim sodniji na Kranjskem, mu za izkaznico pri potovanju ne zadostuje tozadevno sodnijsko povabilo ali potrdilo od župana, ampak si mora dobiti tudi potno dovoljenje od vojaškega poveljstva v Ljubljani, v nujnih slučajih brzojavno potom c. kr. okrajnega glavarstva.

*** Preuredba prodaje klavne živine.** Graška podružnica dunajske osrednje živinske vnovčevalnice, katera bo odslej, kakor smo že poročali, imela na Štajerskem izključno pravico za nakupovanje klavne živine, nam naznanja: Radi velike potrebe, ki jo ima vojaška uprava glede klavne živine, je jasno, da se bo v prvi vrsti nakupovalo starejše vrste volov, ki so pripravljeni za klanje. Ali se bo pri tem oziralo tudi na opravičene želje živinorejcev, da bi se v vsakem slučaju vprežni voli v vsakem hlevu izločili od nakupa, je odvisno od tega, ali bo ostala množina živine, ki je pripravna za klanje, zadostovala sedanjim potrebam. Skoro gotovo omenjena živina ne bo zadostovala in radi tega se bomo morali v naših krajih privaditi na to, da bomo namesto volov vpregli plemene krave, kakor je to na Tirolskem že dolga leta v navadi. V tej deželi vprežnih volov skoro ne poznajo. Navaditi se bomo morali v to tudi v naših krajih, kajti se hujše bi bilo za naša gospodarstva, ako bi se namesto vprežnih volov morale zaklati plemene in mlečne krave. Pri prodaji živine bo treba klavnega dovoljenja kakor dosedaj. Da pa se bo tako dovoljenje lahko poprej dobilo, bodo imeli nakupovalci graške vnovčevalnice potrebne tiskovine kar pri rokah.

*** Štetje živine na Štajerskem.** Štajersko ces. namestništvo določa, da se bo vršilo štetje živine, svinj, ovc in koz na Štajerskem dne 6. maja. Tozadevne tiskovine, ki se dobe pri županstvu, se morajo redno izpolniti v vseh predalcih vrniti županstvu do dne 7. maja 1916.

*** Teža krav in njih mlečnost.** Na Bavarskem so hoteli dognati, koliko dajo dobre krave mleka po svoji teži in koliko koze, da bi vedeli, od katere živali bi se pri isti krmi več mleka dobilo. Poskusili so 59 gorskih lahkih krav, ki so tehtale povprečno po 490 kg in dale mleka skozi celo leto po 1513 l vsaka. Na vsakih 100 kg teže pride mleka 310 litrov. Poizkusili so drugih 4000 krav, povprečna teža 540 kg. Mleka je dala čez leto vsaka 3111 litrov, na vsakih 100 kg teže je bilo mleka 576 litrov, kar je zelo veliko in se pri naših kravah ne doseže. Pri 65 kozah s povprečno težo 46 kg je pa imela vsaka povprečno 657 litrov mleka, kar znese na 100 kg teže 1419 litrov mleka. Torej ne da nobena krava toliko mleka v primeri s porabljenim krmo, kakor dobra koza. Boljše koze so tudi oni zoprni duh skoraj popolnoma izgubile. Za nas je v tem važen opomin, da malo bolj poskusimo s kozjerejo.

*** Pripomoček pri napravi galične tekočine.** Vinarski nadzornik g. B. Skalicky piše: Fenoltaleinov reagenčni papir je izvrsten pripomoček pri napravi tekočine za škropljenje trt proti peronospori. Ž

njim se lahko spozna, ali se je dodalo raztopljeni modri galici (oziroma galici in galunu ali peroxidu) zadostna množina apna, ker bi ostala drugače raztopljena kislina in bi ž njo poskropljene trte opalila. V škroplilno zmes, ki ni več kislja, temveč že lágasta, pomočen bel fenoltaleinov papir postane lepo rudeč. To je tedaj znamenje, da tekočina ni več kislja in da ž njo lahko škropimo. Če ostane pomočen papir bel, je pa treba še apna dodati. Fenoltaleinov papir se dobiva v drogerijah ali v lekarnah. Če nismo sigurni, ali je zanesljivo dober, ga pred uporabo preskusimo. V kozarec čiste vode razmešamo za lešnik velik kosček apna in pomočimo vanj kosček kupljenega fenoltaleinovega papirja. Če postane papir rudeč, je dober, če ne, ni za nič. Fenoltaleinov papir si pripravimo lahko sami, kar bi zlasti svetoval trgovcem na deželi. To se zgodi na sledeči način: V četrt litra finega špirta raztopimo v kozarcu ali skledčki 5 gramov belega fenoltaleinovega praška, ki ga dobimo v vsaki večji drogeriji ali pa v lekarni. V drogeriji ali večji papirni trgovini si potem kupimo kakih 12 pol čistega, belega, filtrirnega papirja. Ko se je fenoltaleinov prašek v špirtu raztopil, vzamemo eno polo filtrirnega papirja, zložimo jo in jo pomočimo v to tekočino tako, da se povsod dobro premoči. Nato vzamemo polo ven, jo nalahko stisnemo, da se ocedi in jo razprostrto obesimo na napeto špago na prosto. Tako namakamo eno polo za drugo, dokler je še kaj špirta v kozarcu. Na prostem se špirit iz papirja že prav kmalu izhlapi, fenoltalein pa ostane v papirju in fenoltaleinov papir je pripravljen. Da se bolj zlahka rabi, ga zrežemo na 1 cm široke paske. Spraviti je tak papir na suhem, kjer se potem drži tudi več let.

*** Nakupovanje lanu.** Glavna nakupovalnica društva avstrijskih predilcev lanu v Trutnovu je naznanila, da je, ker je dosedanj nabiralni upravičenec za Slovenski Štajer, Anton Kolenc, odločil podaljšati mu upravičenost za nabiranje lanu, sedaj določila Mihaela Omahen ml. v Višnji gori kot nabiralnega upravičenca za vse okraje na Slovenskem Štajerskem in je le-ta torej upravičen izdelati lan in predivo po določilih ministrskega ukaza z dne 15. septembra 1915 prevzemati, nabirati in odposiljati zgoraj navedeni glavni nakupovalnici.

*** Hmelj.** Na hmeljskem trgu v Zalcu se je tudi v pretečeni dobi kupila oziroma poprodala večja množina tujega, zlasti štajerskega hmelja boljše kakovosti za ceno 35—45 K za 50 kilogramov. Očividno je, da so letos hmeljski spekulanti posebno na delu. Pokupili so skorodane že vse hmeljske zaloge v Zalcu in sicer po zelo nizki ceni, sedaj v spomladi in poletu bodo pa narekovali ceno za hmelj.

*** Najvišje cene za špeh in svinjsko mast.** Štajersko cesarsko namestništvo določa do preklica sledeče najvišje cene za špeh in za svinjsko mast in sicer pri prodaji na debelo: Za takozvani namizni ali dunajski špeh 100 kg 513 K; nahrbtni špeh 100 kg 556 K; povojeni takozvani ogrski špeh 544 K; povojeni namizni špeh 555 K; povojeni nahrbtni špeh 600 K; nepovojeni špeh v kosih 531 K; paprikašpeh 574 K; tirolski, hamburški in sedmograški špeh 680 K. Pri prodaji na drobno stane 1 kg spuščene svinjske masti 6 K 40 v; nespuščene sirove masti 6 K; sirovega špeha 5 K 60 v; dunajski namizni špeh 5 K 70 v; ogrski povojeni sirovi špeh 6 K 10 v; povojeni namizni špeh 6 K 70 v; nepovojeni špeh v kosih 5 K 90 v; paprikašpeh 6 K 50 v; tirolski, hamburški, in sedmograški špeh 7 K 60 v. Te cene veljajo tudi za špeh, ki se ga pridelava na Štajerskem, kakor tudi za takozvani posoljeni špeh.

*** Obrabljene poštne znamke za sklad invalidov.** Vojno-pomožni urad na Dunaju IX, Schwarspanierstrasse št. 16 zbira obrabljene poštne znamke v korist sklada za podporo vojnih invalidov. Nabiralci znamk naj iste pošljejo na gornji naslov.

*** Potres na Srednjem in Gornjem Štajerskem.** Dne 1. maja proti pol eni uri popoldne so občutili na Srednjem Štajerskem, zlasti v Judenburgu in Fohnsdorfu precej močan potresni sunek. Ljudje so prestrašeni zbežali iz hiš na prosto. Več hiš je bilo nekoliko poškodovanih, mnogo dimnikov je potres porušil in na zidovju več hiš so nastale razpoke. Potres ni zahteval nobenih človeških žrtv in tudi ranjen ni bil nihče.

*** Tele požrl 990 K.** V Virovitici na Hrvaškem je prodala kmetica kravo za 990 K. Ves papirnat denar je shranila v slamo, na kateri je spala. Slamo je zanesla na dvorišče, da jo na solncu prezrači. Po opravi se je podala v kuhinjo. V njeni odsotnosti je pa tele brskalo po slami, prišlo do papir zavitih bankovcev in jih začelo jesti. Ko je prišla kmetica na dvorišče, je tele žvečilo zadnji papirnat bankovec.

*** Lovska puška v francoski vojski.** „Kölnische Zeitung“ priobčuje naslednji dopis iz Berlina: V francoskem časopisju se vedno zopet pojavlja zahteva po izdatnejši uporabi lovskih pušk z debelimi sibrami za „lov na Nemce v strelskih jarkih.“ Visoki častniki so bili za ta načrt in so sestavili izkušnje, pridobljene pri poizkusih. Tudi bivši vojni minister Gallieni je privolil v uporabo lovške municije. Edini si le niso bili, kako naj se uvede stvar: Kakor se pa zdi, so se končno zedinili, da naj se lovska puška s

kalibrom 8.2 mm in debelimi šibrami, kakor se uporabljajo pri lovu na srne, izroča le izbranemu moštvo, posebno častnikom in podčastnikom. Stvar se razpravlja v časopisu s cinizmom, ki je naravnost zoper našo pojme. Pojm spoštovanja nasprotnika je pač moral popolnoma izginiti pri Francozih, če so res prišli tako daleč, da primerjajo vojno v strelskih jarkih z lovom na divje mrjase. Zanimivo pa je, kako se z vojaške strani utemeljuje uporaba take municije, namreč tako-le: „Če patroliramo s sedanjim našim orožjem, zgrešimo večkrat svoj cilj; toda sedaj z lovsko puško in šibrami za srne uničujemo sovražnika. Le redkokadaž umre ranjenec za ranami in zavleči ga moremo v svoje črte. Tamkaj ga preiščejo, prisilijo, da govori, in tako se večkrat izvedo važne stvari.“ To se čuje skoraj človekoljubno, kajti sovražnik „le redkokadaž umira za svojimi ranami.“ Pravi vzrok pa je seveda čisto drug in popolnoma prozoren. Prvič, zadeva hitro in zato slabo izvežbani francoski vojak z razsipajočo lovsko puško zadene veliko lažje kot pa s kroglo armadne puške. Drugič se lahko zadeti sovražnik, če ne more, prisili lahko, da govori, to se pravi, da mu toliko časa ne dajo jesti in piti, ali da ga mučijo toliko časa, dokler ne izda svojih tovarišev in svoje domovine. Tretjič so pa, kar ni povedano, rane za šibrami izredno težke. Šibre ne ubijajo takoj, ne prebijajo celega trupla, temveč ostajajo v njem. In kakšno more biti telo, v katerem tiči 10, 15 ali še več debelih šibr, izstreljenih v kratki razdalji, si je lahko misliti. Človekoljubna torej ni ta stvar in obenem pa je tudi kršenje haaškega dogovora, ki izrecno prepoveduje kroglice, ki povzročajo nepotrebne bolečine.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) sprejema prijave za četrto vojno posojilo.

Dopisi.

* **Maribor.** Dne 1. maja je priredila c. kr. gimnazija v cerkvi sv. Alojzija koncert v korist Rudečega križa. Sodelovali so sami gimnazijci, ki so godbene in pevske točke proizvajali v veliko zadovoljnost mnogobrojnega odličnega občinstva. Koncerta se je udeležil tudi prevz. g. knezoškof. Pred koncertom je imel preč. g. dr. Medved otvoritveni govor. Ravnatelj dr. Tomišek in požrtvovalni dijakom gre hvala, da so s to prireditvijo pripomogli Rudečemu križu do lepih dohodkov.

* **Kamnica pri Mariboru.** Naša kmečka hranilnica in posojilnica, ki je najmlajši denarni zavod na Spodnjem Štajerskem, je podpisala 2000 K četrtega vojnega posojila.

* **Jarenina.** V nedeljo, dne 7. maja t. l., priredi vojnookrbovalni odbor v Jarenini po rani in pozni službi božji „žensko vojsko.“ Ker naše ženske ne morejo iti v bojno črto, pa bodo nastopile doma proti sovražnikom. Razpečavale bodo v nedeljo uradne zanke Rudečega križa v prid našim ranjenim vojakom in vojnim sirotam. Kdor bi v nedeljo brez odlikovanja prišel domov, se mu lahko zgodi, da dobi sramotno ime „dezerter“! Naj se tedaj le vsak pobriga, da bo dobil kolajno.

* **Št. Ilj v Slov. gor.** V ponedeljek, dne 1. maja zvečer, je v Strihovcu umrla vrla slovenska gospodinja Ana Stelcer, mati odlične narodne obitelji, stara 68 let. Rajna, ki je bila vedno izvanredno čila in delavna, je bila le nekaj dni bolna. Svoje otroke je vse vzgojila v krščanskem in slovenskem duhu. Hči Ana je usmiljenka, dve pomagata doma na posestvu, sin Jožef je gostilničar pri „Belem volu“ v Celju. Avgust ima v najem hotel „Trabesinger“ v Celovcu, Alojz pa pomaga gospodariti na domu. V Stelcerjevi hiši sta „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ že od nekdaj udomačena. Pogreb se je vršil danes v četrtek dopoldne na šentiljsko pokopališče ob obilni udeležbi. Vrla obmejna Slovenka, počivaj v miru!

* **Št. Ilj v Slov. gor.** Prireditve Bralnega društva v korist oslepelim vojakom je izborna uspeša. Dvorana Slovenskega doma je bila natlačena polna. Župan Thaler je v pozdravnem govoru opozarjal na pomen „Rudečega tedna.“ Fantje so obe gledališki igri splošno dobro predstavljali. Zelo hvalevreden je bil tudi nastop pevskega zbora in deklamatorjev. Oslepelim vojakom dobijo od prireditve lepo svoto. — Naša župnija je zelo požrtvovalna. V cerkvi je bilo darovanje za avstrijski Rudeči križ, po občinah pa se pridno pobira. V Ceršaku nabira od hiše do hiše g. Leopold Hauc, v Št. Ilju pa županja gospa Thaler.

* **Ploderšnica.** Naš spodnji del Ploderšnice in del Sentjurskega doma je v torek, dne 2. maja, prihrula nevihta s točo, katera je napravila na sadnem drevju, v vinogradih in na njivah obilo škode.

* **Sv. Lenart v Slov. gor.** Licenciranje in premiranje bikov za okraj Sv. Lenart se vrši v četrtek, dne 11. t. m., ob 9. uri dopoldne, na dvorišču gospe Arnuš pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Razdelile se bodo sledeče premije: 1. Državne premije po 60 K in

50 K. 2. Dve deželni premiji po 50 K, ena po 40 K. 3. Okrajne premije po 40, 35, 30, 25, 20, 15 in 10 K. Premirajo se le marijedvorski biki. Vsak posestnik nepremiranega bika imenovane pasmi dobi neko odškodnino za prigon. — Okrajni odbor.

* **Št. Lenart v Slov. gor.** Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. sprejema prijave glede četrtega vojnega posojila do dne 15. maja 1916, od 8. do 12. ure dopoldne, tudi ob nedeljah, in sicer brez vsakih stroškov, tako da dobe udeleženci vojne oblige svoječasno izročene, ne da bi jim potrebno bilo povrniti kakoršnihkoli poštnin. 301.

* **Rače pri Mariboru.** Umrl je dne 23. aprila posestnik Franc Leskovar v starosti 63 let. Boledal je že več let. Bil je dober oče in skrben gospodar. Bodi mu zemljica lahka!

* **Velika Nedelja.** Anton Petek piše svojim staršem v Senežkem Vrhu, da je še zdrav in da se z velikim veseljem bori zoper sovražnika. Upa, tudi, da bo skoro prinesel angel miru — oljčno vejico kot znamenje, da bo vojska končana.

* **Ljutomer.** Za avstrijski Rudeči križ je nabral v občini Kristanci žamošnji župan g. Fr. Muršič 66 K, kateri znesek je izročil c. kr. okr. glavarstvu. V posnemanje! — V Noršincih pri Ljutomeru je umrl posestnik in čevljar Franc Lasbahar, brat že pokojnega nadučitelja svetinjskega. N. v m. p.!

* **Stopce pri Rogatecu.** Velikonočno nedeljo se je težko ponesrečil 17letni posestnikov sin Kores iz Čermožič. Streljal je s pištolo. Ker se ni sprožil, je pogledal, kaj je temu vzrok in v tem trenutku mu je cel naboj zletel v obraz. Eno oko mu je takoj izbilo. Ponesrečenca so peljali v bolnišnico, da mu vsaj še drugo oko rešijo. Fantje, bodite pametni!

* **Št. Jurij ob južni žel.** Ponoči od 27. na 28. aprila se je zgodila na tukajšnji postaji velika železniška nesreča, ki je zahtevala tudi več človeških žrtev. Nesreča se je zgodila na ta način, da sta zavozila dva tovorna vlaka drug proti drugemu. Škoda je znatna. Oba tira sta bila pokvarjena in brzovlaki ter poštne vlaki so imeli zato znatne zamude.

* **Št. Jurij ob južni žel.** Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Juriju ob južni žel. priredi v nedeljo, dne 7. maja svoje zborovanje ob 8. uri zjutraj v ljudski šoli v Št. Juriju. Vspored: Predavanje 1. o pomenu IV. vojnega posojila in podpiranja Rudečega križa za kmetovalce; 2. kako si naj pomagajo vinarji pri cepljenju trsja v sled pomankanja gumij kot vezila ter o raznih dnevnih važnejših vprašanjih.

* **Celje.** C. kr. predsedništvo okrožne sodnije v Celju nam uradno naznanja za čas od 1. 5. do 30. 9. 1916 sledeče uradne ure: Ob delavnikih od 8. do 1. ure opoldne in od 3. do 5. ure popoldne, za pisarniško osebje do 6. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 12. ure dopoldne, ob praznikih od 8. do 12. ure dopoldne. Vložišča so ob delavnikih od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, ob nedeljah od 9. do 12. ure in ob praznikih od 8. do 12. ure dopoldne odprta.

* **Slovenjgradec.** V nedeljo, dne 7. maja ob 3. uri popoldne se vrši v „Narodnem Domu“ občni zbor naše hranilnice in posojilnice. Člani pridite!

Zadnja poročila, došla v četrtek, 4. maja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 3. maja.

Uradno se razglašajo:

Rusko bojišče.

Izhodno od kraja Rarance je avstro-ogrski bojni letalec sestrelil sovražni zrakoplov. Sicer ni posebnega.

Italijansko bojišče.

Boji v ozemlju Adamello (gorovje ob italijansko-tirolski meji, zahodno od Tridenta) se nadaljujejo. Pri Rivi in v prostoru pri Koldi Lana je prišlo do srditih artilerijskih bojov. Italijanski napad na goro Rotwandspitze je bil odbit.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 3. maja.

Francosko bojišče.

Severno od mesta Dixmuiden so udrli nemški oddelki v belgijsko črto in so ujeli nekaj tucatov mož.

V kraju Four de Paris (Argoni) so prodrle naše patrolje čez 2. francoski jarek; vrnilo se se z nekaterimi ujetimi sovražnimi vojaki.

Na obeh straneh Moze je položaj nespremenjen.

Obletnica italijanskega izdajstva.

Dne 3. maja t. l. je minilo eno leto, kar je Italija odpovedala zavezniško pogodbo, ki je bila sklenjena pred več nego 30 leti med Avstrijo in Italijo in ki se je še 5. decembra 1912 podaljšala do 8. julija 1920. Italija je pač računala, da bo ona v kratkem času odločila svetovno vojsko v prid četverosporazumu, toda Italija ni dosegla v skoraj enem letu vojske z Avstrijo kljub velikanskim naporom in žrtvam kakih posebnih uspehov, niti ni pospešila konca vojske. 3. majnik bo za Italijo ne dan veselja, temveč spomin velikih razočaranj in bridkega gorja.

Anglija postavila 5 milijonov mož na bojišče.

V angleški spodnji zbornici je dne 2. maja izjavil ministrski predsednik Asquith, da je Anglija od začetka vojske do sedaj spravila na suhem in na morju čez 5 milijonov vojakov skupaj. Asquith je izrekel mnenje, da ni bil četverosporazumov položaj na morju in na suhem nikdar ugodnejši kot je sedaj.

Po ustaji na Irskem.

London, 2. maja.

Vojaški poveljnik na Irskem poroča, da se v Dublinu vračajo zopet redne razmere. Le v okraju Fermoy se je še upiralo nekaj mož. Voditelje policije je bil ustreljen. V grofiji Wexford še lovijo uporniške voditelje. V ostalem delu južne Irske je pa vse mirno.

Naše in bolgarske čete zasedle grško občino Akitali.

Iz Bukarešte se poroča, da so naše in bolgarske čete zasedle grško občino Akitali v Severni Grčiji.

Listnica uredništva.

Vojakom na bojiščih: Te dni smo dobili več velikonočnih pozdravov od naših vrh vojakov na fronti. Od nekega rabi pošta po 14 dni, predao pride v Maribor. Op ostite torej, da ne moremo objaviti. Vsem prijateljem na bojiščih vračamo iskrene pozdrave! — G. Plohl: To je izjava, sicer pa kmetje lepo skrbijo za delavce, ki so stalno ali večkrat hodili k njim na delo. Zato dopis, ker razpravlja o pomembnem slučaju ne moremo priobiti. — Konjice. Proti obsobi lahko razmanite v roku ki vam je bil v razglasu obredbe določen, priziv na okrožno sodišče. Za prasec ni določeni najvišji cas. Služaj javite obenem just čestemu in poljedelskemu ministrstvu ter prosite za odgovor — Središče: § 66. štajarskega lovkega zakona pravi, da sme d vje avinje, ki so na prostem, vsakdo „loviti, ustreliti in si pridobiti. Ako imate puško in orožni list, hajd na njo! Zaradi škode se obvestiti na glavarstvo!

Loterijske številke.

Gradec, dne 26. aprila 1916: 62 39 79 18 85
Linc, dne 29. aprila 1916: 34 68 51 88 71

Naznanjam, da sem od cesarske namestnije in od graške živinske vnovčevalnice imenovan za nakupovalca živine za sledeče občine: Maribor mesto, Studenci, Gornje in Spodnje Razvanje, Bohova, Pivola, Gornje in Spodnje Hoče, Polana, Slivnica, Orehovav, Fram, Morje, Bukovec, Ješence, Kopivnik, Gradiše, Radizel, Ranče, Sezdohe, Pohorje, Spodnje in Gornje Radvanje, Pekre, Bistrica, Ruše, Lobnica in Smolnik. Naznanjam, da morajo lastniki klavne živine iz teh občin odslej edino meni ponuditi živino v nakup. Cene so sledeče: pitana živina: voli do 2 K 90 v, biki in telice do 2 K 70 v, krave 2 K 50 v; srednjedebela živina: voli do 2 K 60 v, biki in telice 2 K 30 v, krave 2 K; bolj suha živina: voli 2 K 30 v, biki in telice 1 K 90 v in krave 1 K 50 v. — Jožef Kirbiš, mesar, Maribor, Viktringhofova ulica št. 7. 319

Zapuščina Šimona Gaberc

A VI 53/16 23

Razglas.

V ponedeljek 15. majnika, dopoldne ob 10. uri se bo vršila v župnišču Sv. Magdalene v Mariboru sodna dražba v zapuščino pokojnega prečastitega kanonika g. Šimona Gaberc spadajočega vina s posodo vred ter različne hišne oprave.

Oni, ki bo največ ponudil, ostane kot zdražitelj.

Kupnina se mora takoj v gotovini položiti in kupljeni predmet takoj odstraniti.

Predmeti dražbe se lahko pregledajo gori navedeni dan zjutraj med 8. in 10. uro.

C. kr. okrajno sodišče Maribor odd. VI, dne 30. aprila 1916. 318

Dvonedstropna hiša z velikimi stanovanji v mestu, davka prosta nesa na leto 3216 K, se prodaja. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192“.

Učenca

sprejme takoj Franjo Duchek svetnik, Maribor Viktringhofgasse. 92

Kdor hoče

za svoj vinograd lepo, močno, dobrovkoreninjeno, zdravo in sortirano cepično trsje najboljših vrst, naj se oglasi ustmeno ali pisмено pri trtničarju Francu Stodnjaku v Rotmaru p. Jurčinci pri Ptuj. 170

Novozidana hiša,

davka prsta, na Tezni, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa sjava. Cena 13.000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drugo vse, kakor pri prvi. Cena 9000 K. Tezno 42 pri gosp. Rannar. 179

Sprejme se učenka 14—15 let stara pri g. Krajcu Mariji, šivilja Ruše. 245

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovanjski plačajo na leto 2832 kron, se prodaja pod lahkiimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravnistvu pod „Hiša 30.000 Maribor“. 190

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnicjo, v mestu, še davka prosta za stanarico se dobi na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 52.000 K. Naslov v upravnistvu pod „Davka presto št. 191. Maribor“. 190

Vila

novozidana s 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje s vodo. Veliki vrt v Mariboru Lahki pogoji. Cena 28 ti soč kron. Več pove upravnistvo pod „Vila 172“. 269

Mlin v Črni na v. najem 1. oktobra t. l. dr. Kronvozel v št. Lenartu. 269

Cepljeno trsje!

Vinegradniki pozor! Kdor hoče lepo trsje si nasaditi, naj takoj naroči. Korenjaki in cepične trte po zelo niski ceni! Janez Vrbnjak, Breg, Ptuj. 291

Pridna, poštna učenk, ki je večja slovenske in nemščine v govoru in pisanju, se pri prosti bran in stanovanju sprejme v čevljarsko trgovino Ivan Berna, Celje, Gospodarska ulica št. 6. 284

Mlva in travnik na prodaj! Natancneje se pove v Celju, gostilna „Mesto Gradec“. 281

Vojaške ure napestnice

niklaste ali iz jekla K 10—, 14— in 18 K, z radiom svetlobno ploščo K 14— 18— 22—, z la kolesjem K 24— 30—, z radiom svetlobno ploščo K 28— 32—, 36—, z precizijskim kolesjem K 50—, srebrna ura z nategljivo zapetnico K 26—, 30—, zlata ura z nategljivo zapetnico K 90—, 100—, 3 letno jamstvo. Zamenjava poljena, ali pa denar nazaj. Poljila se proti povzetju; na bojišče proti prejšnjemu nakazilu denarja poleg 80 v za poštino.

Prva tovarna ur
Ivan Konrad,
c. i. k. dvorni dobavitelj v Brnu
800 na Češkem. 2 D

Pozor kmetovalci!

Ne zamudite takojšnjega nakupa zanesljivih in kaljivih semen, na primer: domače detelje, nemške detelje (lucerne), pese rumene in rudeče, trave sploh vseh semen, kakor tudi vrtnih in cvetličnih od znane trdke Mauthner, ki se dobijo pri domači trdki

Ivan Ravnika, Celje.

Prodaja se pesetva, 70 oralo zemlje. Obstoj iz velikega sadonosnika; pripravi se do 25 polovnjaakov sadne pijače in vina 7 do 8 polovnjaakov. Poselje vse v dobrem stanu, s epko krito. Goveje ži vine se lahko redi 8 glav. Kdor želi kupiti naj se v kratkem oglasi Franc Doblić p. Dramlje, Štajer sko. 290

Iščem isurjenega pomočnika mšaše stroke in enega učenca. Sprejem takoj. Alojz Beršan, trgovina in gostilna, Veržej p. Križevci, Štajersko. 307

Dobrodoča manjša špecerijka trgovina se po ceni odda z blagom in opravo vred. Več pod „Trgovina v Mariboru št. 310“ pri upravnistvu „8. ov. Gosp.“

Pozor huncu! Imam lepo stanovanje s velikimi sobami in kuhinjo (v nadstropju) po ceni za oddati. Suho stanovanje, h ša obželeznici in drž. cesti, ne daleč od Maribora (2 uri) in cerkve (1/2 ure). Oglasiti se je pri Martinu Muršec, gostilničar, Stihovcu p. št. 117 v Slov. gor. 290

Prda se lepa enonadstropna hiša s hlevom za dve kravi in konje, ter hlev za svinje, lep vrt in dva orala polja v trgu blizu Maribora. Naslov se pove v hiši Tegetthofova cesta 80 (Glasič čevljarski mojster) 312

Več čevljarskih pomočnikov za vojaško delo se sprejme. Starejši, vojaščinisti imajo prednost, a sprejmejo se tudi mladi. Rabim posebno za živane gorske čevlje. Če pa kateri ne zna tega dela, ne bo p. učil. Naslov: čevljarska zadruha, Tegetthofova cesta št. 80 Maribor. 313

Pridna dekla se sprejme v službo v trgu blizu Maribora. Plača po dogovoru. Naslov Tegetthofova cesta 80 Maribor 314

Iščem deklico, ki je prosta šole, ali tudi starejšo dekle, ki je čednostnega življenja, vajena kmetkega dela. Matija Lunder, Legen, pošta Slovenjgradec. 316

Krojaški učenci, tudi tak kateri se je že kje učil, se sprejme. Sprejme se tudi pomočnik za veliko delo pri Franc Overlin v Mariboru, Tegetthofova ulica 28. 315

Viničar

2 do 3 ljudi se sprejme pri Janezu Jaušnik, pri M. Sv. Kungovi pri Mariboru. 8 K

Močan

kovaški učenec
se takoj sprejme. Ludovik Pihler, Gradec, K. d. istrasce. 32. 9 K

Kupiti želim

zidano hišo s majhnim posestvom od 6 do 8 oralo, njive, travnik, gozd, pri cerkvi. Cena od 6000 do 8000 K. Ponudbe pod naslovom: Bauman Janez, Laporje pri Slov. Bistrici. 311

Dobri d. lavel (za zemljo) se sprejmejo. Plača 40 do 55 v na uro. Delavni kraj: Kaufenberg. Stanovanje v baraki. Kuharja presk bi trdka sama. Živila se po ceni oskrbuje. Oddod z železnico dne 16. maja iz Poljčan. Železniske karte plača trdka. Oglasiti se je v Gornjih Polčanah št. 27. 317

Trgovski pomočnik špecerijke in galanterijske stroke išče službe. Naslov na upravnistvo tega lista pod „Trgovski pomočnik št. 29.“

Grofijski Banski dvor pri Ormožu potrebuje sledeče slugo: Pridnega delavca v vrtu, ki vrtarstvo razume, lovskega paznika, poljskega paznika ter sluga h volom. Vsi morajo biti pošteni in zanesljivi. Volovski in vrtni sluga bi lahko bili leščini, druga dva oženjena, vsi pa starejši. Pazniki so lahko vojaški invalidi. Katoliško, moralčno obnašanje ter zvestoba glavni pogoji. Ponudbe od gg. župnikov okrepjene. Plača: Prosto lepo stanovanje, prosto polje za kravo in svinje, dva in primerna plača v denarju ter še povrh 1600 litrov raznega zraja. 293

Podpišite 4 vojno posojilo!

Čas košnje je tu!

Pozor kmetovalci!

Naročite takoj za poskušnjo najboljše kose sedanosti »Gorenjsko koso«, ki je izdelana iz najfinejše srebrojeklene tvarine ter se za vsak komad jamči (garantira). Dobi se edino v prvi gorenjski razpošiljalni Ivan Savnik Kranj št. 150 (Gorenjsko).

Gorenjska kosa	60	65	70	75 cm	dolge
	6	6 1/2	7	7 1/2	8 pesti

Cena K 260 270 280 290 3— komad.

»Gorenjska kosa« je lahka kot pero, torej priprava tudi za ženske!

(Zahtevajte ilustrovani cenik zastoni!) 300

Ako naročite

in to nemudoma stariže,

1 srečko avstrijskega Rudečega križa

1 srečko ogrskega Rudečega križa

1 srečko budimpeštanske basilike

1 dobitni list 3% zemlj. sredk iz l. 1880

1 dobitni list 4% ogrske hip. sredk iz l. 1884

Mesečni obrok za vseh pet areč ozir. dobitnih listov samo 5 kron

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K

dobite igralno pravico do dobi kov ene tarške srečke v znesku do

4000 frankov popolnoma zastoni.

Pojasnila in igralni načrt pošljite brezplačno 434

Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

„ADOL“

alpski zeliščni liniment

Najboljše bolečino utehujoče sredstvo za vse banje.

Mestna lekarna „pri c. k. orlo“

Friderik Prull,

lekarnar v Mariboru, Glavni trg, zraven rotovža.

Žvepleno zdravilno kopališče VARAZDINSKE TOPLICE

(Hrvaško).

Železniška-, poštna-, telefonična in brojavna postaja.

Novi zdraviliški hotel z električno razsvetljavo.

Staroslavni radioaktivni žvepleni vrelec +58° Celzija se priporoča pri

protimu, revmatizmu, išijašu, etc.

Pitno zdravljenje pri trdovratnih boleznih v vratu, goltancu, prsih, jetrih, želodcu in črevesih.

Električna masaža, glinašča, ogljikova, kislina in solnčna kopališča.

Celo leto odprto. Divna okolica. Moderna oprema. Vojaška godba. Zdraviliški zdravnik: dr. J. Lechert.

Pogoji brezplačno. 3 M

Kose!

»Kdor hoče imeti

KOSO,

s katero se ni treba mučiti ter se lahko z enkratnim klepanjem z lahkoto kosi vsake vrste travo celi dan, naj se obrne na trdko;

J. Krašovic v Žalcu,

katera ima edino zastopstvo svetovnoznanih kos znamka »Poljedeljsko orodje« in jih je tudi več tisoč razpečala. Za dobro kakovost kos se jamči.

Cenik na zahtevo brezplačno. Cene najnižje! 305

Kose!**Kose!****Zahvala.**

Srčno sožalje, ki se je nam izkazalo od vseh strani o priliki smrti naše blage gospe

Julijane Spitzzy roj. Sarnitz

kakor tudi mnogoštevilna udeležba pri pogrebu nas napoti, da se vsem najtopleje zahvalimo.

Obitelj dr. Haunig-ova.,

Št. Lenart v Slov. goricah.

Zahvala.

O priliki smrti naše mile soproge, ozir. matere, tašče ozir. babice, gospe

Marije Vargazon

nam je bilo izkazano premnogo blagega sočutja in naklonjenosti. Iskreno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, slavnemu »Vojaškemu veteranskemu in bojnemu društvu za Središče in okolico«, prijateljem in znancem ter vsem, ki so spremili blago pokojnico k večnemu počitku.

V Središču, dne 25. aprila 1916.

Žalujoča rodbina.

Zahvala.

Za dokaze iskrenega sočutja povodom britke izgube skrbnega moža, oziroma očeta, sina, brata

Jurija Fekner,

kateri se je bojeval na severnem in južnem bojišču in vsled tamkaj dobljene rane doma na dopustu dne 16. aprila izročil Bogu svojo dušo za domovino, se tem potom zahvaljujemo.

Posebno se najtopleje zahvaljujemo čč. gg. duhovnikom, č. g. kaplanu za gniljiv in tolažljiv nagrobni govor, nadalje vsem, ki so mu bili v tolažbo zadnje dni in sploh vsem, ki so ga spremili na njegovem zadnjem potu.

Braslovče, dne 24. aprila 1916.

Žalujoči ostali.

Izborno se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšje

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prsni, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment.

capsici compos.

Nadomestilo za **Sidro - Pain - Expeller.**

Steklenica kron. —80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,

Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj se najbolj priporoča.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrirana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge se

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzlaga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastave

vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brez-

plačne, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure
dopolodne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnice.

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju. Graška cesta 9, I. nadst.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

vsakega torka, vsak petek in vsak sobotni dan od 8.
do 12. ure in vsake nedelje od 8. do pol 10. ure do-
poldne. Vplačajo in izplačuje se redno samo ob uradnih
dnevih. Pojavila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2 %, od 1. in 16. v mescu po vložiti in do
15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se
konec junija in decembra vsakega leta pripišejo glav-
nici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne
knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem
obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri
tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne po-
ložnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5 %, na vknjižbo in posojilo
po 5 1/2 %, na menice po 6 %, na zastave vrednostnih
listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolгови pri drugih zavodih in zastavah
prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbe
posojilnica brezplačno, stranka plača samo koleke.

Preds. 497 7/16/3.

RAZGLAS.

Uradne ure c. kr. okrožne sodnije v Celju so
v poletnem času t. j. od 1. maja do 30. septembra
1916 sledeče:

Ob delavnikih od 8-1^h dop. in od 3-5^h, za
pisarniško osebje do 6^h pop; ob nedeljah od 9-12^h,
ob praznikih od 8-12^h dopoldne.

Vložilca so ob delavnikih od 8-12^h, in od
3-5^h pop., ob nedeljah od 9-12^h in ob praznikih
od 8-12^h dop. odprta.

C. kr. predsedništvo okrožne sodnije v Celju
dne 28. aprila 1916.

C. kr. predsednik: Kotzian.

Hranilnica in posojilnica v Slovenjem
Gradcu

vabi svoje člane in članice

na redni občni zbor,

ki bo v nedeljo dne 7. maja t. l. ob 3. uri popol-
dne v dvorani »Narodnega doma« z navadnim
dnevni redom. Načelstvo ima za naš denarni za-
vod veselo poročilo. Če ni moških doma pridite
ženske.

Slovenji Gradec, dne 26. aprila 1916.

Načelstvo.

Vabilo

na občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Polzeli

reg. zadruga z neom. zavezo

kateri se bo vršil v nedeljo, dne 14. maja 1916 ob
3. uri popoldne v uradnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1915.
3. Predlogi in slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob zgoraj navedenem
času ne bil sklepčen, vrši se drugi občni zbor 1 uro
pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu,
ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih
članov.

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.

Vsako množino kuhinjskih in mesarskih kosti
kupi po najboljših cenah trgovina F. Confidenti,
Zavodna, Celje.

251

Vabilo

k IX. rednemu občnemu zboru
Ljudske hranilnice in posojilnice v
Celju,

reg. zadruga z neom. zavezo.

kateri se vrši v nedeljo, dne 14. maja 1916 ob 9.
uri dopoldne v posojilnični posvetovalnici.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenjje rač. zaključka za l. 1915 in razdelitev
čistega dobička.
4. Čitanje revizijskega zapisnika.
5. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši jedno uro poz-
neje drug občni zbor z istim dnevnim redom, ka-
teri brezpogojno sklepa.

Načelstvo.

Hranilnica in posojilnica v Vuzeu

reg. zadruga z neom. zavezo

vabi na

IX. občni zbor

za upravno leto 1915, ki se vrši v nedeljo dne 21.
majnika 1916 ob 11. uri dopoldne v zadrugi pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računov za leto 1915 ter razdelitev
čistega dobička.
4. Volitev nadzorstva.
5. Čitanje revizijskega poročila Zadrune Zveze v
Celju ter ukrepi vsled istega.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Izjava.

Midve podpisani Marija Bračko in Kristina
Vallentan v Gornjem Šentjakobskem dolu sve ob-
dolžili Apolonijo Kraner, posestnico ravno tam, pre-
šestnega in pregrešnega občevarja z ruskimi ujetniki
ter da jo je ljudstvo radi tega sramovalo in psovalo.

Ker pa so bile naše tozadevne trditve neres-
nične in popolnoma neutemeljene, prekličemo svoja
obrekovanja ter prosimo gospo Kraner za odpustanje.
V Gornjem Šentjakobskem dolu, dne 18. aprila 1916.

Marija Bračko l. r., Kristina Vallentan l. r.

294

VABILO na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Zrečah,

reg. zadruga z neom. zavezo

ki se bo vršil dne 14. maja 1916 ob 3. uri popoldne
v posojilnični sobi.

SPORED:

1. Poročilo načelstva.
2. Izvestje nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob omenjenem času ne
bil sklepčen, vrši se čez pol ure pozneje na istem
prostoru in istim redom drugi občni zbor, pri ka-
terem se bo sklepalo veljavno brez ozira na število
navzočih zadrugnikov.

Načelstvo.

Vabilo

k občnemu zboru

Kmetijskega društva pri Sv. Emi,

reg. zadruga z neom. zavezo.

kateri se vrši v nedeljo dne 21. maja t. l. v pro-
storih društva. Začetek ob 3. uri popoldne.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje rač. zaključka za l. 1915.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K polnoštevilni udeležbi vabi

Načelstvo.

Kostanjev les kupuje

proti gotovini tvrdka Vinko Vabič, Zalec
pri Celju. Obvezne ponudbe za oddajo do
konca julja za cele vagone z navedbo postaje,
kjer se blago naklada in cene za 100 kg
vposlati takoj.

252